



LATVIJAS
UNIVERSITĀTE



Latvijas
vides
aizsardzības
fonds

**Informatīvā sanāksme par dabas lieguma “Burtnieku ezera pļavas”
dabas aizsardzības plāna izstrādes uzsākšanu
04.01.2024. Burtnieki**

Sanāksmes dalībnieki

1. Līga Jankevica
2. Lelde Eņģele
3. Rolands Auziņš
4. Agita Lapsa
5. Dzidra Grīnberga
6. Rolands Priede
7. Uldis Millers
8. Hartvigs Ropeters
9. Guntis Apinis
10. Sintija Orlova
11. Ivo Drillis
12. Inita Svilāne
13. Raitis Skujiņš
14. Ojārs Beķeris
15. Ringolds Arnītis
16. Kārlis Višņevskis
17. Andrejs Drobiševs
18. Vita Zvejniece
19. Zane Jēgere
20. Ilmārs Garselis
21. Līga Zvirbule
22. Kristīne Auziņa
23. Anita Zirnīte
24. Valērijs Seilis

Protokols

Sanāksmes ievadā LU Bioloģijas institūta direktore Līga Jankevica auditoriju iepazīstināja ar institūta daudzgadīgo pieredzi Latvijas vides aizsardzības problēmu risināšanā. Uzsvēra, ka 2023. gadā tika pabeigta Aizsargājamo ainavu apvidus “Augšdaugava” dabas aizsardzības plāna izstrāde ļoti lielai teritorijai, kas ietver 10 Augšdaugavas pagastus. Šobrīd turpinās apjomīgs LIFE projekts ar mērķi atjaunot 90-to gadu sugu aizsardzības statusa Sarkanā grāmatu, pārskatot Latvijas īpaši aizsargājamo sugu patreizējo stāvokli. Tas ir iespējams tāpēc, ka institūtā ir koncentrēts zinošu speciālistu kopums botānikas, ornitoloģijas, entomoloģijas, bezmugurkaulnieku, hidrobioloģijas zinātņu nozarēs. Konkursa kārtībā iegūtais Valmieras novada pašvaldības pasūtījuma un Latvijas vides aizsardzības fonda (LVAF) finansēts projekts par dabas lieguma “Burtnieku ezera pļavas” dabas aizsardzības plāna izstrādi ilgs 20 mēnešus, kura izstrādei piesaistīs Dabas aizsardzības pārvaldes sertificētus ekspertus atbilstoši saņemtajiem darba uzdevumiem.

Dabas aizsardzības plāna izstrādes vadītāja Elmīra Boikova papildināja, ka dabas aizsardzības plāna redaktore būs Lelde Eņģele, kura bija arī aizsargājamā ainavu apvidus “Augšdaugava” plāna redaktore.

Sanāksmes turpinājumā dabas aizsardzības plāna izstrādes vadītāja Elmīra Boikova sniedza īsu prezentāciju (pielikumā), iepazīstinot klātesošos ar dabas plāna izstrādes procesu un uzsvēra nepieciešamību plāna izstrādes gaitā uzturēt kontaktus ar iedzīvotājiem, tā atrodot kompromisus starp dabas aizsardzības mērķiem un iedzīvotāju sociāli ekonomiskām interesēm, aicinot pieteikties pārstāvi, kas darbotos arī plāna konsultatīvajā grupā. Iedzīvotāji tika iepazīstināti ar dabas aizsardzības plāna izstrādes laikā izvērtējamo potenciālo lieguma teritorijas paplašinājumu, piesaistot daļu no Silzemnieku poldera teritorijas, kurā uzturas grieze un Eiropas nozīmes aizsargājams putns ķikuts.

Pēc prezentācijas izvērsās plaša diskusija.

1. Ļoti aktuāls bija jautājums par Silzemnieku poldera daļas iespējamo iekļaušanu dabas liegumā – polderis ir hidrotehniska būve un izveidots tur esošās zemes apsaimniekošanai; kur būs robeža; kādēļ liegums jāpaplašina, ja pļavas jau pašreizējā liegumā netiek apsaimniekotas.

E.Boikova skaidroja, ka izvērtēt lieguma iespējamo paplašināšanu, iekļaujot daļu Silzemnieku poldera, ir viens no šī dabas aizsardzības plāna izstrādes uzdevumiem un precīzas šīs teritorijas robežas varēs noteikt pēc ekspertu atzinumu iesniegšanas.

2. Pieprasīja šo teritoriju kadastru numurus, lai varētu pārliecināties, vai attiecīgo zemju īpašniekiem tiks skartas viņu intereses. E.Boikova un L.Eņģele skaidroja, ka informāciju par zemes īpašumiem izsūtīt nevar, bet iepriekšējā dabas aizsardzības plānā (<https://www.daba.gov.lv/lv/burnieku-ezera-plavas>) ir pieejams saraksts ar kadastra numuriem un saitē LVMGEO (<https://www.lvmgeo.lv/kartes>) var katrs īpašnieks atrast savu zemgabalu un un redzēt dabas lieguma robežu.

3. Diskusijā par to, ka plāns neko nemaina, bet būšot jauni ierobežojumi, E.Boikova un L.Eņģele skaidroja, ka plānam ir ieteikuma raksturs un tikai Ministru kabineta apstiprināti grozījumi lieguma individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos mainītu liegumā pastāvošās prasības. E.Boikova sola sanāksmes dalībniekiem uz epastu nosūtīt dabas aizsardzības plāna izstrādes uzdevumus, lai tuvāk iepazītos ar veicamo darba apjomu un kvalitātes prasībām.

4. R. Arnītis jautā, vai ir analizēts, vai tiešām Burtņieku piekrastes pļavas ir vērtīgas, jo tur viss aizaudzis ar krūmiem un nekā cita nav kā tikai grīši? Šo teritoriju apsaimniekošana kā zālāju ir ekonomiski neizdevīgi.

E.Boikova skaidroja, ka Dabas skaitīšanas projekta ietvarā šī teritorija jau tika iezīmēta kā ķikutu iespējama dzīvotne. Tāpat ir daudz sugu, arī aizsargājamās un grīši ir tipiskas palieņu zālāju sugas. Taču izstrādājot dabas aizsardzības plānu eksperti vēlreiz izvērtēs šo teritoriju.

5. Zemes īpašnieks jautā, ko mēs īsti sargājam, ja nespējam saglabāt esošās vērtības, kāpēc vajag vēl jaunas? Vai jūs pēc vecā plāna vērtēsiet, kas ir izdarīts un kas nav?

E. Boikova skaidro, ka prezentācijas tabula par aizsargājamiem biotopiem ir Dabas aizsardzības pārvaldes (DAP) 2023. gada dati. Skaidro, ka DAP mājas lapā ir pieejama datu bāze “Ozols”, kurai var pieslēgties un uzzināt savas teritorijas aizsargājamās biotopus un sugas.

6. Viens no lauksaimniekiem atgādina, ka ir jāizmanto aktuālie dati, jo Silzemnieku polderī daļa zālāju ir uzarti.

L.Enģele skaidro, ka kartes sagatavošanā tika izmantoti 2022. gada publiski pieejamie dati un kartē gads ir norādīts, bet 2023. gadā daļa zālāju jau ir uzarti. Plānā tiks izmantoti aktuālie Lauku atbalta dienesta dati.

7. Izskan jautājums/priekšlikums, ka šādu pļavu apsaimniekošanai vairāk ir jābūt pašvaldību pārraudzībā.

8. Viens no zemes īpašniekiem apgalvo, ka poldera teritorijā zālājs vairs neaug, jo kādreiz bija taču gatavots kā lauksaimniecības zeme. Varbūt labāk apart, izkustināt to zemi.

E.Boikova saka, ka ir paredzēta rūpīga poldera teritorijas izpēte no hidroloģiskā aspekta, iespējams, ka diskutējamā poldera daļa varētu arī kalpot kā buferjosla lieguma teritorijām. Aicina izvērtēt šo vidi no tūrisma attīstības aspekta.

9. Izskan replikas, ka ir izcirsti ozoli.

E.Boikova skaidro, ka būs arī dižkoku vērtējums teritorijā.

10. O.Beķeris iesaka plāna izstrādei ņemt vērā 2006. gadā izstrādāto Salacas upes apsaimniekošanas plānu uz 230 lpp. Tagad tiek veikts monitorings. Atzīmē, ka Salacas bagarēšana 1929. gadā stipri nosēdināja ezeru.

11. I. Drillis salīdzina, ka tagad ezers ir atkāpies par daudz metriem, salīdzinot ar 1980tajiem gadiem.

12. Vai plānā būs sadaļa, kā saglabāt daudzveidību, varbūt svarīgi piedāvāt zemes īpašniekiem ar savvaļas dzīvniekiem platības noganīt?

E.Boikova skaidro, ka apsaimniekošanas plāns ir visa pamats, kas virzīts uz nākotni un tur jābūt ciešai sadarbībai ar īpašniekiem, ko centīsies uzturēt pirms sabiedriskās apspriešanas.

13. Jautājums: cik šis projekts izmaksā? Atbild Līga Jankevica – 48 000 eiro.

14. Iedzīvotāji uzskata, ka problēma ir ezers un kāpēc no tā novēršas, bet iesaista Silzemnieku polderi? Polderis darbojas kā sūklis un stipri izmainījis ezera dienviddaļu. Pavasara pali nespēj noraut uzaugušos krūmus, tam vajag spēcīgu straumi.

15. Izskan pārmetums, ka šodien nav pietiekoši skaidri definēti instrumenti kā sakopt šo teritoriju. Aicina ar plānu izstrādāt tā, lai pēc 12 gadiem nav jānožēlo.

16. R.Arņītis jautā par tālāko procesu.

E.Boikova skaidro, ka tagad tiks apkopota informācija, pavasarī un vasarā eksperti apsekos liegumu dabā, tad tiks sagatavota plāna pirmā redakcija un plāna publiskā apspriešana varētu būt 2024. gada beigās vai 2025. gada pašā sākumā. Līdz tam notiks arī vairākas plāna izstrādes konsultatīvās grupas sanāksmes un tikšanās ar zemes īpašniekiem.

17. E.Boikova uzsver, ka pēc šīsdienas sarunas vajadzētu vēl tikties ar Valmieras novada pašvaldības attīstības nodaļas speciālistiem, lai pārrunātu šodien minētās problēmas.

E.Boikova pateicas par aktīvu diskusiju un aicina pieteikties pārstāvi no zemes īpašniekiem dalībai dabas aizsardzības plāna izstrādes konsultatīvajā grupā.

Pēc audioieraksta protokolēja E. Boikova

Dabas aizsardzības plāna
liegumam «Burtnieku ezera
pļavas» izstrādes process
04.01.2024.

LU Bioloģijas institūts
Valmieras novada pašvaldība
Latvijas Vides Aizsardzības Fonds



Dabas lieguma "Burtnieku ezera pļavas" teritorijas izveidošana

- Izveidots: 2004. gadā, Dabas aizsardzības plāns izstrādāts 2005.-2015. gadam
- Platība: 432 ha
- Natura 2000 teritorija
- Īpašumtiesības: lielākā daļa dabas lieguma atrodas privātīpašumā, izsūtītas 88 uzaicinājuma vēstules uz sanākumi par DA plāna izstrādes uzākšanu.
- Dabas liegums "Burtnieku ezera pļavas" ir Dabas aizsardzības pārvaldes Vidzemes reģionālās administrācijas pārraudzībā

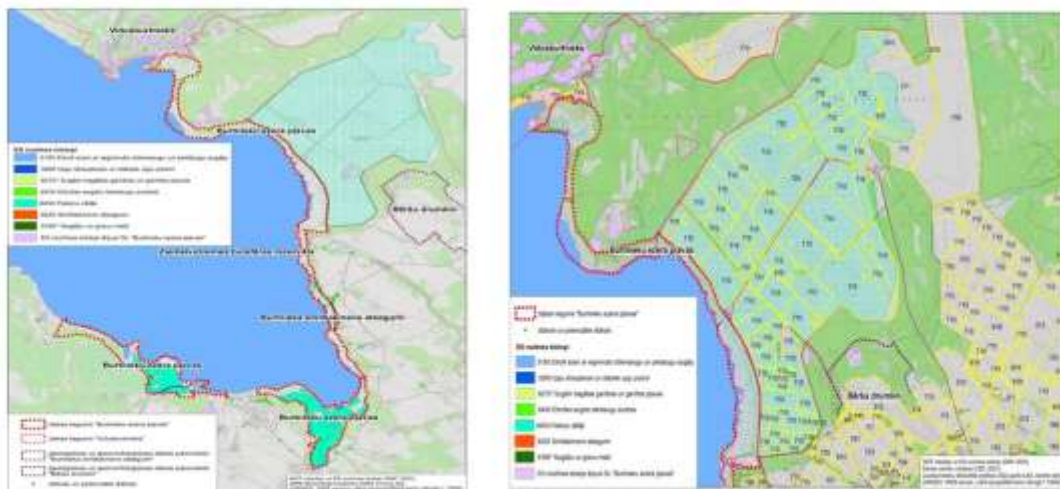
Dabas aizsardzības plāns:

- noteikts likumā «Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām»;
- **izstrādā, lai saskaņotu dabas aizsardzības, dabas resursu izmantošanas un reģiona ilgtspējīgas attīstības intereses, nodrošinot teritorijas dabas vērtību saglabāšanu**, kā arī lai nodrošinātu labvēlīgu aizsardzības stāvokli tām īpaši aizsargājamām sugām un īpaši aizsargājamiem biotopiem, kuru aizsardzības nolūkā šī teritorija ir izveidota vai tiek veidota;
- plānā ietver zinātnisko informāciju par aizsargājamo teritoriju, pamatojumu funkcionālajam zonējumam, ja tāds nepieciešams, un nosaka vienotus visas teritorijas apsaimniekošanas pasākumus, lai sasniegtu tās aizsardzības mērķus;
- apstiprina atbildīgais ministrs;
- **plānam ir ieteikuma raksturs** (ar dabas aizsardzības plānu netiek noteikti jauni aprobežojumi un netiek atcelti spēkā esošie aprobežojumi! plānu ņem vērā, saskaņojot plānotās darbības un plānojot teritorijas attīstību un izmantošanu).

Dabas aizsardzības plāna izstrādes process

- Informatīvā sanāksme ar Valmieras novada pašvaldību un zemes īpašniekiem – 2024. gada 4. janvāris
- Vēsturisko pētījumu analīze, apkopošana – 2024.g. ziema/pavasaris
- Ekspertu lauka darbi – 2024. gada vasara
- plāna 1. redakcijas sagatavošana
- Darbs ar konsultatīvās grupas ekspertiem
- Dabas aizsardzības plāna apsaimniekošanas pasākumu izstrāde pamatojoties uz ekspertu atzinumiem, gala redakcijas sagatavošana
- DP sabiedriskā apspriešana ar Valmieras novada pašvaldību un zemju īpašniekiem, ieniegšana DAP un atbildīgai ministrijai

Teritorijas kopskats



Dabas lieguma potenciālā paplašinājuma kartoshēma



Eiropas Savienības nozīmes biotopi liegumā “Burtnieku ezera pļavas” (DAP, 2023)

Kods	Nosaukums	Platība, ha
9150	Eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju	22.2
8260	Upju straujtecēs un dabiski upju posmi	2.7
6270*	Sugām bagātas ganības un ganītas pļavas	1.1
6430	Eitrofas augsto lakstaugu audzes	1.0
6430	Palieņu zālāji	122.2
8320	Smilšakmens atsegumi	0.005
9180	Ozolu meži (ozolu, liepu un skābaržu meži)	0.012
9180*	Nogāžu un gravu meži	1.7
Kopā		150.9

Aizsargājamie biotopi un sugas



Ķikuts un grieze



Smilšakmens atsegumi



Kas ietekmē negatīvi dabas vērtības?

Dabas vērtības **negatīvi** ir ietekmējusi galvenokārt:

- agrāk veiktā palieņu meliorācija un upju gultņu taisnošana,
- pļavu apsaimniekošanas pārtraukšana
- Burtnieku ezera hidroloģiskā režīma izmaiņšana



Burtnieku ezera A krasts 1929.g.



un mūsdienās

Sociālekonomiskās vērtības

Burtnieku ezers un tā apkārtnē ir nacionālas nozīmes tūrisma attīstības teritorija. Burtnieku ezers platības ziņā ir ceturtais lielākais Latvijas ezers. Dabas lieguma teritorija ir saistīta ar cilvēku atpūtas un saimnieciskajām interesēm. Dabas liegumam var izdalīt divas galvenās sociālekonomiskās vērtības:

- 1) dabas liegums kā atpūtas teritorija, kas galvenokārt kalpo kā pieeja Burtnieku ezeram (peldēšanas, braukšana ar laivām vai vēja dēļiem, makšķerēšana, medības, burāšana);
- 2) dabas lieguma pļavas ir nozīmīgas bioloģiski vērtīgo zālāju īpašniekiem, kuri, apsaimniekojot pļavas dabai draudzīgā veidā, var saņemt atbalsta maksājumus no Lauku atbalsta dienesta.





Dabas aizsardzības pārvalde

Baznīcas iela 7, Sigulda, LV-2150, tālr. 67509545, e-pasts pasts@daba.gov.lv

RĪKOJUMS

Siguldā

29.01.2024.

Nr. 1.1/17/2024

*Par dabas lieguma “Burtnieku ezera pļavas”
dabas aizsardzības plāna izstrādes konsultatīvās
grupas izveidošanu*

Lai nodrošinātu dabas lieguma “Burtnieku ezera pļavas” dabas aizsardzības plāna izstrādi atbilstoši Ministru kabineta 2007. gada 9. oktobra noteikumu Nr. 686 “Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību” 18. un 19. punktam, izveidoju dabas aizsardzības plāna konsultatīvo grupu šādā sastāvā:

1. **Zanda Segliņa**, Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas aizsardzības departamenta Monitoringa un plānojuma nodaļas vecākā eksperte, tālr. 28387179, e-pasts: zanda.seglina@daba.gov.lv;
2. **Līga Zvirbule**, Valmieras novada pašvaldības Dabas resursu pārvaldības nodaļas vadītāja, tālr. 64292253, e-pasts: liga.zvirbule@valmierasnovads.lv;
3. **Mārtiņš Kļaviņš**, Valsts vides dienesta Vidzemes reģionālās vides pārvaldes direktors, tālr. 22037869, e-pasts: martins.klavins@vvd.gov.lv;
4. **Kaspars Beriņš**, Valsts meža dienesta Ziemeļvidzemes virsmežniecības inženieris vides aizsardzības jautājumos, tālr. 29462991, e-pasts: kaspars.berins@ziemelvidzeme.vmd.gov.lv;
5. **Didzis Punāns**, Lauku atbalsta dienesta Ziemeļvidzemes reģionālās lauksaimniecības pārvaldes Kontroles un uzraudzības daļas vadītājs, tālr. 20282849, e-pasts: didzis.punans@lad.gov.lv;
6. **Inita Svilāne**, AS “Latvijas valsts meži” Korporatīvās plānošanas daļas vides plānošanas speciāliste, tālr. 29399414, e-pasts: i.svilane@lvm.lv;
7. **Kārlis Višņevskis**, pārstāvis no zemes īpašnieku puses, tālr. 29487505, e-pasts: karlisvisnevskis@gmail.com.

Ģenerāldirektors

Andris Širovs

Kopijas: Rīkojumā minētajām personām, Dabas aizsardzības departamentam

ŠIS DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Segliņa 28387179
zanda.seglina@daba.gov.lv



Dabas aizsardzības pārvalde

Baznīcas iela 7, Sigulda, LV-2150, tālr. 67509545, e-pasts pasts@daba.gov.lv

RĪKOJUMS

29.05.2024.

Nr. 1.1/79/2024

Par grozījumiem Dabas aizsardzības pārvaldes 2024. gada 29. janvāra rīkojumā Nr.1.1/17/2024 “Par dabas lieguma “Burtnieku ezera pļavas” dabas aizsardzības plāna izstrādes konsultatīvās grupas izveidošanu”

Atbilstoši Ministru kabineta 2007. gada 9. oktobra noteikumu Nr. 686 “Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību” 18. un 19. punktam, izdarīt Dabas aizsardzības pārvaldes 2024. gada 29. janvāra rīkojumā Nr.1.1/17/2024 *Par dabas lieguma “Burtnieku ezera pļavas” dabas aizsardzības plāna izstrādes konsultatīvās grupas izveidošanu* (turpmāk – Rīkojums) šādus grozījumus:

1. Rīkojuma 1. punktu izteikt šādā redakcijā:

“**Evija Zvejniece**, Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas aizsardzības departamenta Monitoringa un plānojuma nodaļas vecākā eksperte, tālr. 26324329, e-pasts: evija.zvejniece@daba.gov.lv”.

Ģenerāldirektora p.i.
Ģenerāldirektora vietnieks

Andris Širovs

Kopijas: Rīkojumā minētajām personām, Dabas aizsardzības departamentam

E.Zvejniece 26324329
evija.zvejniece@daba.gov.lv

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKU PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU



LATVIJAS
UNIVERSITĀTE



Latvijas
vides
aizsardzibas
fonds

Dabas lieguma “Burtnieku ezera pļavas” dabas aizsardzības plāna izstrādes

Konsultatīvās grupas sanāksmes protokols

14.06.2024., Valmiera

Sanāksmes dalībnieki:

1. Didzis Punāns, LAD
2. Elizabete Ločmele, Valmieras novada pašvaldība
3. Elmīra Boikova, LU BI
4. Uvis Suško, LU BI, augu sugu un biotopu eksperts
5. Evija Zvejniece, DAP
6. Kaspars Beriņš, VMD
7. Inīta Svilāne, LVM
8. Kristīne Pudova, DAP
9. Kārlis Višņevskis, zemes īpašnieku pārstāvis
10. Lelde Engēle, LU BI
11. Līga Zvirbule, Valmieras novada pašvaldība
12. Valērijs Seilis, Valmieras novada pašvaldība

Sanāksme sākās 10.30

Evija Zvejniece sniedza koncentrētu un pārskatāmu prezentāciju “Novitātes dabas aizsardzībā Latvijā” (skat. 1. pielikumu), uzsverot, ka ES bioloģiskās daudzveidības stratēģija līdz 2030.g. paredz vismaz 10% stingru un 30% aizsargājamu teritoriju, kā arī uzlabot aizsardzību vismaz 30% sugu un biotopu. Šajā sakarā ES tiek izstrādāta jauna dabas atjaunošanas regula, kas papildinās esošo sugu un biotopu direktīvu un citas dabas aizsardzības regulas. Īpaša vērība tiks pievērsta degradētu un sliktā stāvoklī esošu ekosistēmu atjaunošanai. Šobrīd Latvijā ir izveidotas 333 Natura 2000 teritorijas, kas atbilst 12% no teritorijas un ir mazākā Eiropā, rēķinot procentuāli no valsts kopējās teritorijas.

Ir jāatzīmē, ka Eiropas Savienība uzsākusi pārkāpuma procedūru pret Latviju par Natura 2000 tīkla nepilnīgu izveidošanu 5 biotopu veidiem un 3 sugām, kā arī nav noteikti teritoriju izveidošanas un aizsardzības mērķi, nav nodrošināta apsaimniekošana mērķu sasniegšanai. Kopš 2024. gada 26.marta pēc MK noteikumiem pašvaldībām pieejams ES fondu finansējums dabas aizsardzības plānu izstrādei.

Lelde Engēle sniedza pārskatu (skat. 2. pielikumu) par iepriekšējā dabas aizsardzības plānā paredzētajiem apsaimniekošanas pasākumiem un iezīmēja jaunajā dabas aizsardzības plānā iekļaujamos lieguma apsaimniekošanas virzienus. Teritorijas apsaimniekošanas ilgtermiņa mērķis varētu palikt nemainīgs, īstermiņa mērķi tiek konkretizēti ar izmērāmiem apsaimniekošanas pasākumu rezultātiem.

Galvenā pasākumu grupa ir dabas vērtību apsaimniekošana un tie šajā teritorijā ir zālāji. Pēc iepriekšējā plāna bija paredzēts apsaimniekot 335 ha zālājus, bet atbilstoši LAD sniegtajai informācijai un kartēm, apsaimniekoti tiek tikai 32 ha. Vienīgi pie Ēķinupes ir kopti zālāji. Ekspertiem ir izdarāms rūpīgs darbs, lai būtu skaidrs, vai un kur ir iespēja zālājus apsaimniekot, vai atstāt, kā ir.

Svarīga aktivitāte šeit ir tūrisms un iepriekšējā dabas aizsardzības plānā paredzētie pasākumi saistībā ar tūrisma infrastruktūru ir īstenoti – uzcelti abi skatu torņi, ierīkotas dabas takas un izvietoti informācijas stendi. Jāuztur esošā infrastruktūra un jāizvērtē tūrisma infrastruktūras attīstības iespējas pie Burtnieku ciema un austrumu krastā.

Uvis Suško prezentēja ilustratīvi bagātu Burtnieku ezera un tam pieguļošo pļavu vēsturisko attīstību, kas balstīta uz seniem zīmējumiem un foto, norādot kā cilvēka darbības gaitā ir izmainījusies Burtnieku ezera pļavu ainava. Dabiskie zālāji aizņem tikai 1% no Latvijas teritorijas. Burtnieku pļavās ir 5 aizsargājami biotopi, pamatā eitrofas lakstaugu audzes un palieņu zālāji (skat. 3. pielikumu).

Tālāk turpinājās diskusija, kas izrietēja no prezentācijām un klātesošo interesēm par Burtnieku ezera palieņu pļavām un Silzemnieku poldera daļu kā potenciālu aizsargājamu teritoriju.

Valērijs Seilis ieteica uz nākošo sanākumi uzaicināt TIC pārstāvi, kā arī interesējās par iespējamo tikšanos ar zemju īpašniekiem.

Evija Zvejniece uzaicina izsūtīt zemes īpašniekiem aptaujas, lai eksperti ejot dabā jau labāk orientētos teritorijā un iespējamās problēmas, kur saskartos zemes īpašnieku un dabas lieguma nākotnes apsaimniekošanas mērķi.

Lelde Enģele uzsver, ka jārēķinās ar Latvijas Agromomu biedrību, jo viņi dabas liegumā ir lielākie zemes īpašnieki.

Kārlis Višņevskis paskaidro, ka viņa uzņēmums nomā šīs teritorijas un Agromomu biedrība nomniekam ir uzlikusi par pienākumu arī veikt krūmu izciršanu. Bija doma ierīkot ganību aploku, bet nav līdzekļu šādai investīcijai.

Inita Svilāne atgādina, ka apsaimniekošanai ļoti svarīgi ir piekļūšanas ceļi.

Valērijs Seilis norāda, ka pašvaldībai ir interese par tūrisma infrastruktūras attīstīšanu, bet tās pārsvarā ir privātās zemes. Jautā, kā plānots uzzināt zemes īpašnieku viedokli par nepieciešamo infrastruktūru. Pašvaldība būtu ieinteresēta pagarināt taku no Burtnieku kapiem līdz kempingam, bet tā visa ir privātā zeme. Ierosina novada avīzē publicēt informāciju par dabas aizsardzības plāna izstrādi un jautājumus zemes īpašniekiem.

Kārlis Višņevskis izsakās, ka, protams, jāgaida ekspertu vērtējums, bet nav skaidrs, kāpēc ir uzstādījums, izvērtēt tikai daļu no Silzemnieku poldera un ne visu tā teritoriju, jo apstākļi visā polderī ir līdzīgi.

Elmīra Boikova komentē, ka tāds ir DAP darba uzdevums un saistīts ar to, ka šajā poldera daļā pamatā ir kūdras augsnes un zālāji. Par Silzemnieku poldera izvērtēšanu tikāties ar Zemkopības ministrijas pārstāvjiem.

Lelde Enģele parāda karti, kur redzami 2023. gadā LAD atbalstam pieteiktie lauki. Redzams, ka ezeram tuvākajā daļā ir ilggadīgie zālāji un pārsvarā kūdras augsnes. Tālāk ir zālāji un daļēji kūdras augsne un poldera tālākajā galā pārsvarā jau aramzeme.

Elmīra Boikova paskaidro, ka vēl viens aspekts ir paša ezera eutrofikācija, kas nepatīk pašiem iedzīvotājiem un papildus teritorija varētu kalpot kā buferjosla ezera aizsardzībai.

Kārlis Višņevskis uzsver, ka ir teritorijas, kuras fiziski nevar apstrādāt, jo nav atbilstošas tehnikas un parastā lūzt. Lauksaimnieki 2023. gadā sausuma dēļ izmantoja poldera kanālu laistīšanai, bet efekts bija niecīgs. Ezermalu praktiski nevar sakopt, jo tur ir krūmi, niedres un ūdens, bet par to jāmaksā palielināts nodoklis.

Lelde Enģele uzsver, ka patreiz strīdiem par lieguma paplašināšanu nav pamata, ir jāgaida ekspertu vasaras darbu rezultāti. Silzemnieku poldera daļas iekļaušana dabas lieguma teritorijā nav pašmērķis, visām ieinteresētām pusēm būs jāvienojas.

Kārlis Višņevskis atzīmē, ka Silzemnieku polderī uzturas griezies.

Tālāk izvēršas diskusija par Silzemnieku poldera zemes dažādo apstrādi.

Kārlis Višņevskis saka, ka var apsaimņot arī kā zālājus, bet ir ļoti svarīgi, lai platība būtu līdzena un apstrādājama un lai no zālāja būtu ko novākt.

Elmīra Boikova norāda, ka kūdras augsnes nevajadzētu apart, lai neveicinātu oglekļa emisijas, kam piekrist Kārlis Višņevskis, bet kaimiņos ir lauksaimnieki, kas sastādījuši ķirbju laukus. Viņš uzsver, ka lauksaimnieki šodien ir apguvuši modernas un saudzējošas augšņu apstrādes tehnikas.

Līga Zvirbule jautā par tikšanos ZM un Elmīra Boikova īsumā pastāsta, ka tā bija konsultatīva tikšanās un informācijas apmaiņa par poldera un zālāju apsaimņošanas jautājumiem. Pēc ekspertu veiktās izpētes būs nākošā tikšanās ar ZM un tad tiks uzaicināti arī pašvaldības pārstāvji. ZM prognozē, ka nākotnē maksājumi par zālājiem var sasniegt 400 EU/ha un ZM zālāju saglabāšana ir saistoša.

Līga Zvirbule pauž viedokli, ka Silzemnieku polderis ir destruktīvs mantojums.

Lelde Enģele atbild, ka sanāsmē ZM izskanēja arī viedoklis, ka polderis būtu jālikvidē un jāatjauno vecais, normālais hidroloģiskais režīms, jo tikai tad izveidotos normāls kūdrājs un kūdra turpinātu veidoties. Taču tas prasītu ievērojamus līdzekļus un jaunus projektus, turklāt ZMNĪ nesen ir ieguldījusi investīcijas poldera atjaunošanā.

Valērijs Selis iesaka ekspertiem rūpīgi izvērtēt nelielu teritoriju pie poldera, kuru varētu paplašināt kā jau esošās pludmales teritoriju, paredzot arī automašīnu stāvvietu.

Elmīra Boikova saka, ka nākošā konsultatīvās grupas sanāksme būs rudens pusē, kad ienāks dati no ekspertiem, bet pārskatu pašvaldības avīzei iesniegs uz 15.07. un pateicas prezentāciju sniedzējiem un klātesošiem par diskusiju.

Sanākumi slēdza plkst. 12.05.

protokolēja pēc audioieraksta Elmīra Boikova



Dabas aizsardzības
pārvalde

Novitātes dabas aizsardzībā Latvijā.

Evija Zvejniece
Dabas aizsardzības pārvaldes
Dabas aizsardzības departamenta
Monitoringa un plānojumu nodaļas





Dabas aizsardzības
pārvalde

Biotopu un Putnu direktīvas mērķis – labvēlīgs aizsardzības stāvoklis!

Nosaka, kam veidojam Natura 2000 teritorijas.

Bet!

Nav noteikts cik ilgā laikā šis mērķis jāsasniedz.

Valsts līmenī nav noteikts cik daudz sargāsim.



Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

ES bioloģiskās daudzveidības stratēģija līdz 2030. gadam

-Politiska apņemšanās izveidot stingri aizsargātas teritorijas- 10% un **aizsargātas teritorijas** 30%.

-Politiska apņemšanās līdz 2030. gadam uzlabot aizsardzības stāvokli vismaz 30% **sugu un biotopu** (Latvijā tas ir 20 biotopu veidiem un vismaz 60 sugām).

Dabas atjaunošanas regulas projekts

Paredzēta ES Bioloģiskās daudzveidības stratēģijā kā papildinošs elements jau esošajām dabas direktīvām un regulām. **Paredz degradētu un sliktā stāvoklī esošu ekosistēmu atjaunošanu atbilstoši nacionālajiem dabas atjaunošanas plāniem.**



Dabas aizsardzības
pārvalde

Natura 2000 teritoriju tīkls

Šobrīd Latvijā ir izveidotas 333 Natura 2000 teritorijas, kas **kopumā aizņem ap 12% no Latvijas teritorijas**. Latvijā Natura 2000 sauszemes teritorijas aizņem vienu no mazākajām platībām Eiropā, rēķinot procentuāli no valsts teritorijas platības.



Pārkāpumu procedūra par Natura 2000 teritoriju tīkla nepilnīgu noteikšanu

Uzsākta 2019.gada novembrī (sākotnējā atzinuma stadija) Natura 2000 teritoriju tīkla nepilnīga izveidošana 5 biotopu veidiem un 3 sugām

Jaunas teritorijas jāveido:

- 1170* Akmeņu sēkļi jūrā (tiks uzsākts 2024. gadā)
- 9080* Staignāju meži (uzsākts)
- 6270* Sugām bagātas ganības un ganītas pļavas (tiks uzsākts 2024. gadā)
- Eiropas platausis (uzsākts)
- Lapkoku praulgrauzis (uzsākts)



Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Pārkāpumu procedūra par Natura 2000 teritoriju tīkla nepilnīgu noteikšanu

2023.gada nogalē ir izdevās apstiprināt 74 jaunus dabas liegumus. Dabas liegumi izveidoti pamatā biotopa 9080* Staignāju meži aizsardzībai, nākotnē tiks noteikts arī Natura 2000 statuss.



Pārkāpumu procedūra par Natura 2000 teritoriju apsaimniekošanas plānošanu

Uzsākta 2020. gada maijā (2021. gadā turpināta argumentētā atzinuma stadijā):

- Natura 2000 teritorijām nav noteikti izveidošanas mērķi;
- Natura 2000 teritorijām nav noteikti aizsardzības mērķi un nav nodrošināta apsaimniekošana aizsardzības mērķu sasniegšanai.

Izveidošanas mērķi noteikti ar 2022. gada grozījumiem likuma «Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām» pielikumā.

Aizsardzības mērķi noteikti šogad LatViaNature projektā.



**ES LIFE Programmas projekts "Natura 2000
aizsargājamo teritoriju pārvaldības un
apsaimniekošanas optimizācija" (LIFE19
IPE/LV/000010 LIFE-IP LatViaNature)**

**Natura 2000 teritorijas līmeņa biotopu aizsardzības mērķu
noteikšanas pamatojums**

<u>Natura 2000</u> teritorijas kods	LV0532700
<u>Natura 2000</u> teritorijas nosaukums	Burtnieka ezera pļavas
ES nozīmes biotopi, t. sk. potenciālie ES nozīmes biotopi	3260 <i>Upju straujietes un dabiski upju posmi</i> 6270* <i>Sugām bagātas ganības un ganītas pļavas</i> 6430 <i>Eitrofas augsto lakstaugu audzes</i> 6450 <i>Palieņu zālāji</i> 8220 <i>Smilšakmens atsegumi</i> 9180* <i>Nogāžu un gravu meži</i>

Tālāk biotopu apsaimniekošanas plānu izstrāde, lai
nodrošinātu atbilstošu apsaimniekošanu.



Dabas aizsardzības
pārvalde

Pašvaldībām pieejams ES fondu finansējums dabas aizsardzības plānu izstrādei

MK noteikumi: 2024. gada 26. martā [Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 2.2.3. specifiskā atbalsta mērķa "Uzlabot dabas aizsardzību un bioloģisko daudzveidību, "zaļo" infrastruktūru, it īpaši pilsētvidē, un samazināt piesārņojumu" 2.2.3.3. pasākuma "Pasākumi bioloģiskās daudzveidības veicināšanai un saglabāšanai" pirmās un otrās kārtas īstenošanas noteikumi](#)

-Aktualizēts saraksts īpaši aizsargājamās dabas teritorijām, kurām prioritāri izstrādājams dabas aizsardzības plāns.

-3.kārta būs īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumu īstenošana Natura 2000 teritorijās, iekļaujot dzīvotņu atjaunošanu un infrastruktūras izveidi antropogēnās slodzes mazināšanai.



Dabas aizsardzības
pārvalde

Par zālājiem

*Agrovides un neienesīgo investīciju pasākumi ES nozīmes bioloģiski vērtīgos zālājos LA10.5. Zālāju biotopu apsaimniekošana) un neienesīgo investīciju pasākumi (LA4.6. bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana)

*Ar EK skaņot maksājumu palielināšanu par bioloģiski vērtīgajiem zālājiem

*Maksājums par potenciāli bioloģiski vērtīgu zālāju



Dabas aizsardzības
pārvalde

Paldies par uzmanību!



Apsaimniekošanas pasākumi DL “Burtnieku ezera pļavas” 2005.-2015. gada DA plāna kontekstā

Teritorijas aizsardzības un apsaimniekošanas ideālais jeb ilgtermiņa mērķis:

Dabas liegumā dominē atklātas palieņu pļavas, sastopami ezera piekrastes niedrāji, nogāžu meži un dabas liegumā ir labai draudzīgs tūrisms un atpūta. - aktualizējams

Teritorijas aizsardzības un apsaimniekošanas īstermiņa mērķi DA plānā apskatītajam apsaimniekošanas periodam:

- *nosakāmi konkrēti sasniedzamie rezultāti*

Apsaimniekošanas pasākumi

A. Institucionālie aspekti

1. Speciālo dabas lieguma informatīvo zīmju izvietošana dabā

- *aktualizējamās informatīvo zīmju vietas, atjaunošana pēc nepieciešamības*

2. Iekļaut teritorijas plānojumā dabas lieguma zonējumu

- *plānojumus izstrādā TAPIS, sasaiste ar DAP "Ozols"*

B. Dabas vērtību saglabāšana

3. Pļavu pļaušana vai ganīšana (vismaz 135 ha)

- *2023. gadā tika apsaimniekoti (pieteikti platībmaksājumiem) tikai 32 ha...*
- *ES nozīme biotopi:*
6450 Palieņu zālāji 122,2 ha
6270 Sugām bagātas ganības un ganītas pļavas 1,1 ha*
6430 Eitrofas augsto lakstaugu audzes 1 ha

4. Krūmu izciršana palieņu pļavās (vismaz 40 ha)

5. Viena ganību aploka ierīkošana pie Eiķinupes (žoga garums 2 km)

6. Pirmreizējā pļaušana (vismaz 60 ha)

- *zālāju atjaunošana notika projekta LIFE04NAT/LV/000198 "Paliņu pļavu atjaunošana Eiropas Savienības sugām un biotopiem" ietvaros*
- *zālāju atjaunošana un apsaimniekoto platību palielināšana joprojām aktuāla...*
- *ekspertu ieteikumi?*

7. Nogāžu mežos nenotiek mežsaimnieciskā darbība, tajos netiek izbērti atkritumi (3 ha)

- *sastopami ES nozīmes biotopi*
9180 Nogāžu un gravu meži 1,7 ha*
9160 Ozolu meži (ozolu, liepu un skābaržu meži)
0,012 ha
- *ekspertu ieteikumi?*

8. Kontrolēta niedrāju un pļavu dedzināšana

- *? (kādi būs ekspertu ieteikumi)*

Ekspertu ieteikumi citiem apsaimniekošanas pasākumiem?
(hidroloģija, upes, ezers, atsegumi, sugas?)

C. Apsaimniekošanas pasākumu efektivitātes monitorings

9. Īpaši aizsargājamo ligzdojošo putnu uzskaite

- *notikusi griežu uzskaite*
- *ekspertu ieteikumi?*

D. Sabiedrības izglītošana un informēšana

10. Bukleta par palieņu pļavu dabas vērtībām un to apsaimniekošanu izdošana

11. Bukleta par DL „Burtnieku ezera pļavas” izdošana

- *bukleti izdoti Projekta LIFE04NAT/LV/000198 “Palieņu pļavu atjaunošana Eiropas Savienības sugām un biotopiem” ietvaros*

- *vai un kādus informatīvos materiālus nepieciešams sagatavot un publicēt internetā vai izdot?*

12. Informēt sabiedrību par dabas lieguma vērtībām un apsaimniekošanu

- *vai un kādi informatīvie pasākumi nepieciešami?*

E. Tūrisms un atpūta

13. Uzcelt skatu torni Eiķinupes pļavās

14. Izveidot dabas taku un izvietot dabā 10 stājstendus, 2 informatīvos stendus (ārpus dabas lieguma)

15. Izvietot dabā divus informatīvos stendus (blakus DL)

16. Uzcelt skatu torni ezera A krastā

17. Izveidot dabas taku Burtnieku ezera A krastā

- *abi skatu torņi uzcelti,*
- *ierīkota Vīsraga dabas taka un Burtnieku ezera stāvkrasta taka,*
- *izvietoti informatīvie stendi (pie Burtnieku Vecajiem kapiem, Burtnieka smilšakmens atsegumiem, Ēķinupes skatu torņa, Silzemnieku skatu torņa, ...)*
- *esošās infrastruktūras uzturēšana*
- *vai plānojama jauna infrastruktūra pie Burtnieku ciema, DA krastā, kempingā Ezerpriedes, pie Silzemnieku poldera?*
- *jaunas takas, maršruti?*

18. Izcirst kokus, krūmus ezera A krastā z/ī kadastra Nr.96480040009

- *vai nepieciešams? Skatu atvēršana citur?*

F. ES nozīmes sugu un biotopu stāvokļa monitorings

19. Biotopu direktīvas I pielikuma biotopu un II pielikuma sugu un Putnu direktīvas I pielikuma sugu monitorings

- *monitoroēti palieņu zālāji, spilgtā purvuspāre, grieze (jānokaidro DAP aktuālais monitoringa plāns)*

G. Organizatoriskie pasākumi

20. Dabas lieguma individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu un funkcionālā zonējuma apstiprināšana

- *vai nepieciešamas kādas izmaiņas noteikumos va zonējumā?*

21. Atkritumu konteineru izvietošana pie Burtnieku vecajiem kapiem

- *vai nepieciešams paredzēt kādus atkritumu apsaimniekošanas pasākumus?*

**Dabas lieguma “Burtnieku ezera pļavas”
zālāju un citu dabas vērtību vēsturiskā
attīstība un nākotnes perspektīvas**

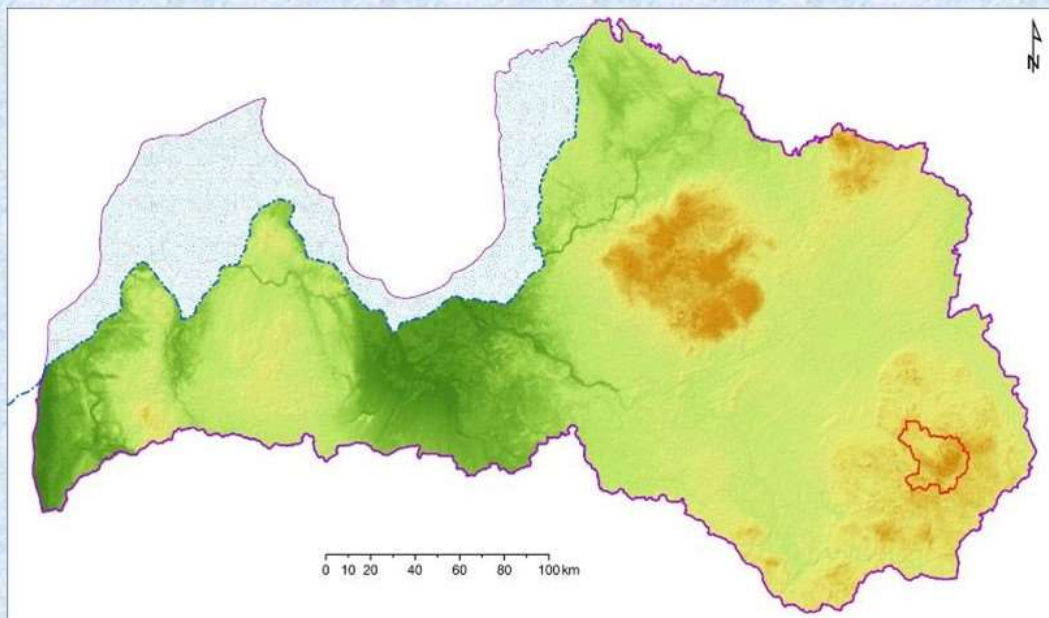
Uvis Suško



**Valmiera,
2024. gada 14. jūnijs**

*Burtnieki, Vilhelma Tuša zīm.,
1827-1830. gads*

Klimatam kļūstot siltākam, Burtnieku ezers ieplaka atbrīvojās no segledāja pirms aptuveni 13000 gadu starp Latvijas teritorijas deglaciācijas Linkuvas (pirms 13500 gadu) un Valdemārpils (pirms 12500 gadu) fāzēm.



Leduslaikmeta beigu posms Latvijas teritorijā deglaciācijas Valdemārpils fāzē
pirms apm. 12 500 gadiem

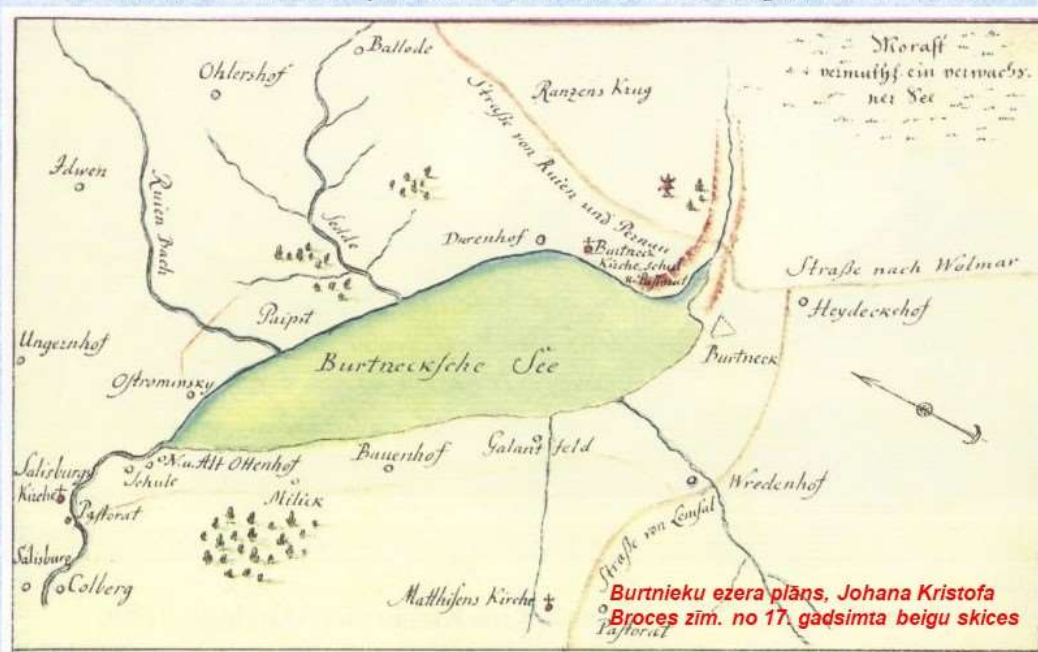
Deglaciācijas Valdemārpils fāzes robežas datu avots: Zelčs *et al.*, 2011. Pleistocene Glaciations in Latvia. In J. Ehlers, P.L. Gibbard and P.D. Hughes (eds.), *Developments in Quaternary Science*, v. 15. Amsterdam, The Netherlands, Elsevier, pp. 221-229.
Kartes sagatavošanai izmantots NASA SRTM digitālais augstuma modelis (Jarvis *et al.*), rīcē sagatavots Ģeomātikas laboratorijā, J. Soms, 2017.

Samērā līdzenā Burtnieku ezera apkārtnē pieder pie auglīgākajiem un bieži apdzīvotiem Latvijas apgabaliem. Kā liecina arheoloģiskie izrakumi, Zvejnieku un Riņņu kalna apmetnēs, ezera krasti bija apdzīvoti jau 3.-2. gadu tūkstoši pirms Kristus.

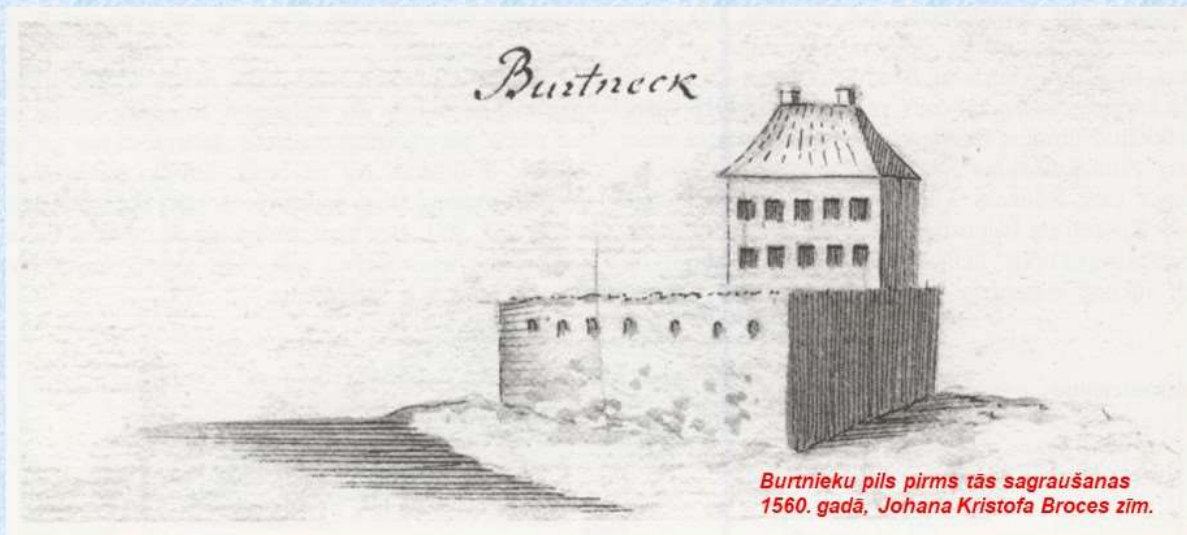


"RINŅU KALNINŠ" PIE BURTNIEKU EZERA.

Burtnieks ir piektais lielākais ezers Latvijā un ir izveidojies pēdējā leduslaikmeta ledāju ārdošās iedarbības rezultātā uz vidusdevona smilšakmeņiem. Burtnieks kā Astijerve minēts Indriķa hronikā un bija dabiska robeža starp latgaļu un igauņu zemēm. Burtniekus vietējie iedzīvotāji sauca par Astijervi jeb Beverīnu. Beverīna ir senās latgaļu zemes Tālavas politiskais centrs 12.-13. gadsimtā, kas Indriķa hronikā vairākkārt minēta laikā no 1208. līdz 1216. gadam Tālavas karā ar Igauniju. Vietvārds "Burtnieks" pirmo reizi minēts kādā 1336. gada dokumentā.



- Burtnieka garums mūsdienās ir 13,3 km, platums – 5,5 km.
- Pēc Broces, Burtnieka garums 18. gadsimtā bija 17,8 km, bet platums – 5,3 km.
- Šajā laikā ezera ūdens sniedzās līdz kalna pakājei, uz kura atrodas mācītājmuiža un baznīca. Vēlākos gados ezera ūdens līmenis pazeminājās.
- 19. gadsimta sākumā ezera krasta līnija atradās 30 soļu attālumā no kalna pakājes.
- Burtnieka dienvidu krastā atradās Burtnieku ordeņa pils, kas celta ap 1283. vai 1294. gadu, un tika sagrauta 1560. gadā. Pie tās vēlāk izveidojās apdzīvota vieta un pilsmuiža.





•Burtnieku pilsmuiža 18. gadsimta beigās bija viena no lielākajām Burtnieku draudzē un 1782. gadā tajā bija 52 zemnieku sētas ar 925 dzimtcilvēkiem.

•Burtniekos pie pilsmuižas bija divi krogi, dzirnavas un skola. Burtniekos 18. gs. beigās un 19. gadsimta sākumā rīkoja arī gadatirgus, ko apmeklēja 4000-5000 cilvēku.

•Pilsmuižas dzīvojamā ēka bija būvēta vecās ordeņa pils vietā un šīs pils mūra paliekas un aizsarggrāvju vietas var saskatīt vēl mūsdienās. Pēdējo vecās pils mūra sienu likvidēja 1969. gadā.

• Mūsdienās Burtnieku pilsmuižas dzīvojamā ēka nav saglabājusies.

•Pie muižas jau 18. gs. beigās bija ierīkots skaists, visā apkārtnē slavens, angļu stilā veidots parks, kas mūsdienās ir dabas aizsardzības objekts.

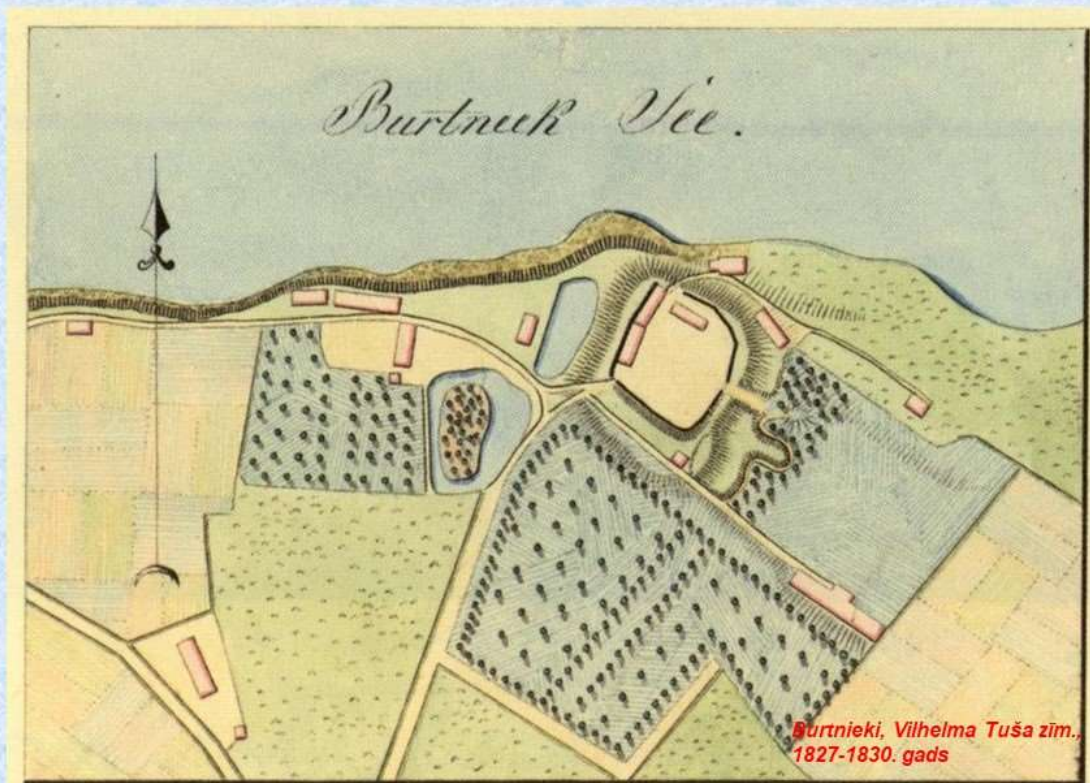
Burtnieku pilsmuiža ar pilsdrupām, Johana Kristofa Broces 1763. gada zīmējums

**Burtnieku pilsmuižas 1827.-1830. gadā zīmētajā skatā redzama tīra ezera pakraste un
nopļauts ezera krasts.**



*Burtnieki, Vilhelma Tuša zīm.,
1827-1830. gads*

1827.-1830. gadā zīmētajā Burtnieku pilsmuižas plānā attēlota muižas apbūve, iekopti tīrumi, dabiskie zālāji un parks.



1798. gadā zīmētajā Burtnieka skatā pie Burtnieku baznīcas redzams labi izkopts ezera krasts ar nedaudziem krūmiem, atsevišķiem veciem kokiem, kā arī ganību zālāju, ganu un nelielu kazu ganāmpulku, kas liecina par sugām bagātiem zemas veģetācijas dabiskajiem ganību zālājiem.



*Burtnieka apkārtnē pie baznīcas 1798. gadā,
E.M.Ulprehta zīmējums*

1798. gadā zīmētajā Burtnieka skatā no Burtnieku pilsmuižas pāri ezeram uz Burtnieku baznīcu redzama ar vienkāršu žogu iežogota pļava ar siena kaudzītēm, grābekļi, siena ārdāmo koka dakšu un uz zemes novietotu lielu krūku, bet blakus tam ganība ar divām govīm.



1798. gadā zīmētajā Burtņieka apkārtnes skatā ar 1283.-1287. gadā celto un 1683.-1688. gadā no jau atjaunoto Svētās Marijas Burtņieku baznīcu līdz ar 1775. gadā uzcelto mācītājmuižas jauno dzīvojamo ēku un tai piederošajām ēkām redzama labi sakopta lauku ainava ar dabiskiem zālājiem.



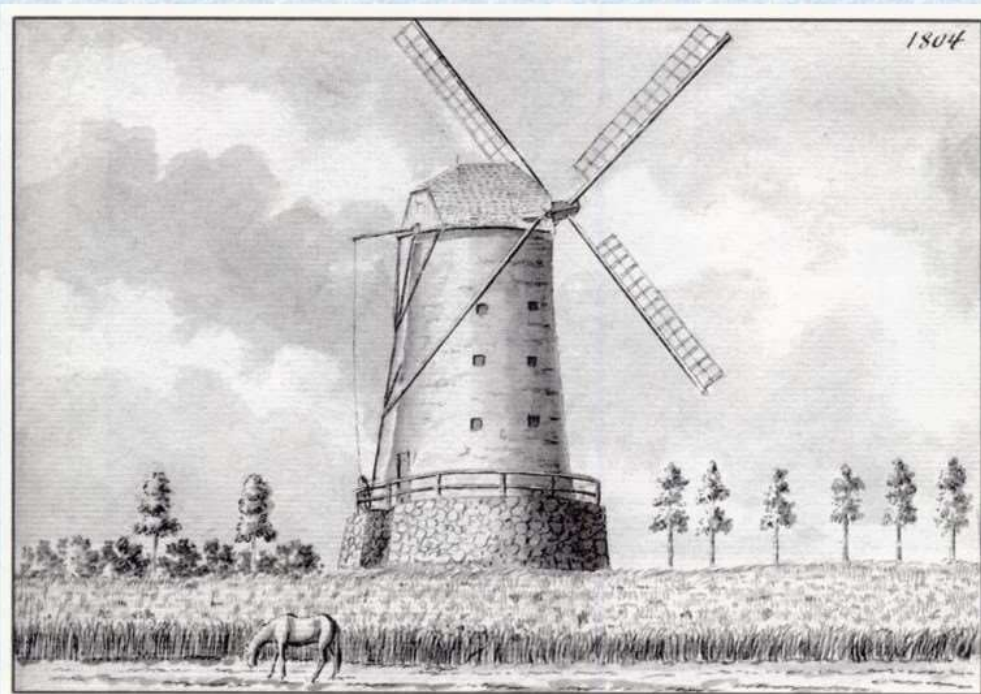
Burtņieka apkārtnē pie baznīcas 1798. gadā, E.M.Ulprehta zīmējums

1798. gadā zīmētajā Burtņieka apkārtnes skatā ar Burtņieku kapiem un 18. gadsimta beigās celto kapelu, kas saglabājusies līdz mūsu dienām, redzams labi sakopts ezera krasts un pāri tam arī Burtņieku pilsmuiža.



Burtņieka apkārtnē ar Burtņieku kapiem un kapu un skatu pāri ezeram uz Burtņieku pilsmuižu 1798. gadā, E.M.Ulprehta zīmējums

1804. gadā zīmētajā Jaunburtņieku vējdzirnavu skatā redzama apgūtas lauksaimniecības zemes ainava ar labības lauku un ganību, kurā ganās zirgs, kā arī reti koki gar lauka malu.



Jaunburtņieku vējdzirnavas 1804. gadā, Johana Krištofa Broces zīmējums

Ap 1900. gadu fotografētajās Burtņieka dienvidu krasta pastkartēs pie pilsmuižas redzama liela laipa un vairākas zvejas un buru laivas ezerā.



Tālumā pāri ezeram redzama arī Burtnieku baznīca ar mācītājmuižu.



Burtneeku esers un basniza.

Photographie u. Lichtdruck: J. Sarkangalw, Wolmar.



Laut Freiginaschanas wahlola deena 26. Juli 1904.
no Kristinas, Inuas im Karla.
Sauro ne peceen.

Дозв. ценз. Рига 23 сент. 1904. Фотог. I. Саркисагавъ Водьмаръ.

Burtneck See



Skats no Burtnieku muižas pāriu ezeram uz Burtnieku baznīcu un mācītājmuižu pirms ezera ūdens līmeņa pazemināšanas 1924.-1929. gadā.



Pirms ezera ūdens līmeņa pazemināšanas 1924.-1929. gadā ezera ūdens apskaloja
smilšakmens atsegumu pakāji pie kapiem.



Pirms ūdens līmeņa pazemināšanas ezera krastos zālāju bija daudz mazāk. 1920. gadu sākumā uzņemtajā fotogrāfijā redzams ezera krasts pie Kapu klints skatā no baznīcas puses.



Šajā laikā Burtnieka ūdens skalojās gandrīz līdz Kapu klints pašai pakājei, šādā veidā nodrošinot tās neieaugšanu krūmos.



Pirms ūdens līmeņa pazemināšanas zālāju josla Burtnieka krastā pie baznīcas bija šaura.



1920. gadu sākumā Burtnieka krasts pie baznīcas bija pārsvarā klajš.



**Skatā no baznīcas torņa redzams Burtnieka krasts, kas pirms ūdens pazemināšanas
skalojās gandrīz līdz krants pakājei**



Burtnieku ezers no baznīcas torņa.

Pēc 1924.-1929. gadā veiktās Salacas izbagarēšanas 7 km garā posmā no iztekas uz leju Burtnieka ūdens līmenis pazeminājās aptuveni par 1 m, atsedzoties plašām kādreizējā ezera litorāla platībām, kas daudzviet pakāpeniski pārveidojās par zālājiem.



Latvijas skati. 6

Burtnieku ezers.

Pēc 1924.-1929. gadā veiktās Salacas izbagarēšanas pie Burtnieku baznīcas atsedzās ļoti plata ezera litorāla josla, kas pamazām apauga ar sauszemes veģetāciju.



Latvijas skati. 13

Burtnieku ezers.

Skats uz Burtnieku no baznīcas krasta puses.



Ant. Zvirgzdē, Mērcinīši

Burtnieku ezers

Pēc 1924.-1929. gadā veiktās Salacas izbagarēšanas plata ezera litorāla josla atsedzās arī pie Burtnieku muižas, kas pamazām apauga ar sauzemes veģētāciju un pārveidojās galvenokārt par zālājiem.



Burtnieku ezers.

**Burtnieka krasta zālāji pie baznīcas 1930. gados tika pastāvīgi noganīti un
apsaimniekoti.**



Latvijas skati. 10

Burtnieku ezera mala.

Ūdens līmeņa pazemināšanas rezultātā Burtnieka atsegtais litorāls pamazām apauga ar sauszemes veģetāciju arī Kapu klints pakājē.



Burtnieka atsegtā litorāla apaugšana ar sauszemes veģetāciju pēc ūdens līmeņa pazemināšanas ar katru nākamo gadu pakāpeniski palielinājās.

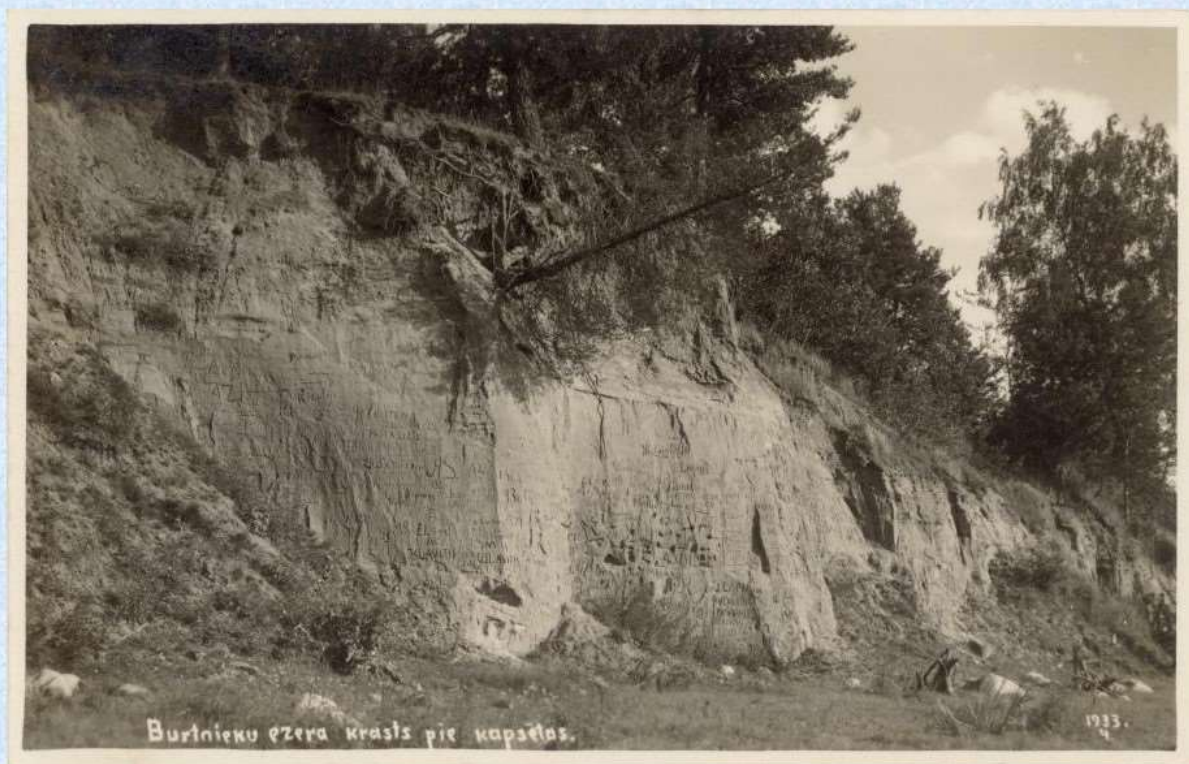




Latvijas skati. 8 Burtnieku ezera krasts.

Fotogrāfijā redzams 1930. gadu sākumā
uzņemts skats ar Burtnieka Kapu klinti
pēc ūdens līmeņa pazemināšanas skatā
uz baznīcu.

Jau 1930. gadu sākumā Burtnieka Kapu klints bija ceļotāju iecienīts apskates objekts,
par ko liecina daudzie smilšakmeņī atstātie uzraksti.



Burtnieka krastmala pēc ūdens līmeņa pazemināšanas tikai pirmajos gados bija skraji aizaugusi un vizuāli pievilcīga, vēlākajos gados tā arvien vairāk apauga ar sauszemes veģētāciju un līdz ar to daudzviet kļuva grūti pieejama.



Līdz ar Burtnieka ūdens līmeņa pazemināšanos mainījās arī ezera stāvoklis un tas sāka arvien vairāk aizaugt, jo atsedzoties ezera litorālam, tajā ieplūda liels daudzums mineralizēto barības vielu.



Pazeminot Burtnieka ūdens līmeni, vietām atsedzās arī akmeņains ezera litotāls.



Līdz ar pastiprinātu barības vielu ieplūdi Burtniekā, iepriekš cietās litorāla minerālgrunts posmi daudzviet pakāpeniski aizdūņojās un zaudēja savu pievilcību rekreācijas ziņā un arī zivju nārsta un barošanās vietu kvalitātes ziņā.



Burtnieku ezers.

Zālāju vispārīgs raksturojums un nozīme

- Zālājs ir ekosistēma, ko veido daudzgadīgu lakstaugu sabiedrības. Tās lielākoties ir veidojušās ilgstošas ganīšanas un pļaušanas rezultātā un to pastāvēšana ir atkarīga no cilvēka darbības.
- Zālājiem ir raksturīga liels dažādu augu sugu daudzveidība, ko veido gandrīz 400 paparžaugu un ziedaugu sugas, sastādot trešo daļu no Latvijas savvaļas augu valsts.
- Daudzas zālājos sastopamās augu sugas ir retas un īpaši aizsargājamas un puse no Latvijas Sarkanajā grāmatā iekļautajām augu sugām ir zālāju augi.
- Zālāji ir arī dzīvesvieta putniem, kukaiņiem un zīdītājdzīvniekiem.
- Zālāji ir vērtīgi ne vien bioloģiskā ziņā, bet arī kā savdabīgs kultūrvēsturisks piemineklis, jo saistīta ar kopienu tradicionālo dzīvesveidu un saimniecisko darbību.
- Dabiski zālāji aizņem tikai 1% no Latvijas teritorijas.
- Pļautus zālājus sauc par pļavām, bet ganītus – par ganībām.
- Bioloģiski vērtīgi zālāji ir veidojušies sen neartās platībās, kas ir neielabotas, nemēslošanas un daudzu gadu gaitā tiek apsaimniekotas un uzturētas.
- Zālājus neapsaimniekojot, tie aizaug. Vērtīgo dabisko zālāju platības samazinās, to vietā ierīkojot arī ražīgus kultivētos zālājus.



Saskaņā ar Dabas datu pārvaldības sistēmā „Ozols” pieejamo informāciju, dabas liegumā „Burtnieku ezera pļavas” un gar tā robežu norādīti pieci Eiropas Savienības un tiem atbilstošie Latvijas īpaši aizsargājamie biotopu veidi, tai skaitā divi prioritāras nozīmes biotopi.

- prioritāras nozīmes aizsargājamais biotops „6270*/3.9. Sugām bagātas ganības un ganītas pļavas” (1. variants), kas pārstāvēts divos poligonos Burtnieka dienvidu galā Eiķinupes kreisajā krastā, kur aizņem 1,24 ha lielu platību (neliela daļa no tās atrodas ārpus lieguma robežām);
- aizsargājamais biotops „6430/3.10. Eitrofas augsto lakstaugu audzes” (1. variants), kas pārstāvēts vienā 0,97 ha lielā poligonā Burtnieka ZAZ krastā Sedas kreisajā krastā pie tās ietekas ezerā starp Melnatteku, Sedu un ezeru (dabas plānā norādīta 16,6 ha liela biotopa platība);
- aizsargājamais biotops „6450/3.11. Palieņu zālāji”, kas pārstāvēts ar visiem trim tā variantiem 20 poligonos, kur aizņem kopumā 121,24 ha (neliela daļa no tā atrodas ārpus dabas lieguma), tai skaitā 1. variants ar 14 poligoniem 84,72 ha platībā, 2. variants ar diviem poligoniem 10,61 ha platībā un 3. variants ar četriem poligoniem 25,91 ha platībā;
- aizsargājamais biotops „8220/8.7. Smilšakmens atsegumi”, kas pārstāvēts ar septiņiem poligoniem Burtnieka DA krastā (piecos poligonos biotopa kvalitāte ir laba, divos- zema), kur aizņem kopumā 149,54 m² lielu platību, no kuriem divi poligoni atrodas dabas liegumā, divi uz tā robežas un trīs ārpus lieguma blakus tā robežai;
- prioritāras nozīmes aizsargājamais biotops „9180*/1.6. Nogāžu un gravu meži”, kas pārstāvēts vienā 2,43 ha lielā poligonā Burtnieka DA krastā pie luterāņu baznīcas un Burtnieku Vecajiem kapiem, no kā aptuveni trešdaļa atrodas ārpus lieguma teritorijas.

Papildus tam dabas lieguma „Burtnieku ezera pļavas” dabas aizsardzības plānā minēti vēl trīs Eiropas Savienības un Latvijas īpaši aizsargājamo biotopu veidi, kas nav norādīti Dabas datu pārvaldības sistēmā „Ozols”:

- aizsargājamais biotops „6210/3.6. Sausi zālāji kaļķainās augsnēs”, kas bez sīkāka apraksta un detalizācijas norādīts Eiķinupes apkārtnē;
- aizsargājamais biotops „6410/3.8. Mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs”, kas bez sīkāka apraksta un detalizācijas norādīts dabas lieguma ZA daļā (platība zem 1 ha);
- aizsargājamais biotops „7160/2.4. Minerālvielām bagāti avoti un avotu purvi”, kas bez sīkāka apraksta norādīts Burtnieka DA stāvkrasta pakājē posmā starp luterāņu baznīcu un Burtnieku Vecajiem kapiem.

Paldies par uzmanību!



V. Baroniņas foto



LATVIJAS
UNIVERSITĀTE



**Natura 2000 teritorijas dabas lieguma “Burtnieku ezera pļavas”
dabas aizsardzības plāna izstrādes 2. konsultatīvās grupas sanāksmes protokols**

Valmiera, 20.01.2025. 14.00-16.00

Sanāksmes dalībnieki

1. Mārtiņš Kļavinš, Valsts vides dienests
2. Elmīra Boikova, Latvijas Universitāte
3. Lelde Eņģele, Latvijas Universitāte
4. Evija Zvejniece, Dabas aizsardzības pārvalde
5. Līga Bieziņa, Valmieras novada pašvaldība
6. Pēteris Rava, Valmieras novada pašvaldība
7. Toms Treimanis, Valmieras novada pašvaldība
8. Līga Zvirbule, Valmieras novada pašvaldība
9. Inita Svilāne, AS Latvijas valsts meži
10. Kaspars Beriņš, Valsts meža dienests
11. Alise Trifane, Valmieras novada pašvaldība
12. Evija Ozola, Valmieras novada pašvaldība
13. Valērijs Seilis, Valmieras novada pašvaldība
14. Kārlis Višņevskis, zemes īpašnieku pārstāvis

Sanāksmi atklāj Evija Zvejniece un dod vārdu Elmīrai Boikovai īsai prezentācijai.

E. Boikova pastāsta par projekta aktivitātēm konsultatīvās grupas sanāksmju starplaikā, īsi raksturo ekspertu konstatētās dabas vērtības un Silzemnieku poldera pļavas, kur ar lielu populācijas blīvumu izceļas īpaši aizsargājamā mātīgā knīdija. Sastopama dabas lieguma (DL) mērķa suga grieze, bet ķikuta rieta vietas nav konstatētas visā apsekojuma teritorijā, kas saistīts ar DL pļavu pastiprinātu aizaugšanu.

E. Boikova atzīmē, ka visi eksperti ir iesnieguši atzinumus, izņemot Līga Strazdiņa un Uvis Suško par zālājiem, mežiem un atsegumiem.

L. Eņģele sniedz prezentāciju par galvenajiem liegumā nepieciešamajiem apsaimniekošanas pasākumiem un infrastruktūras iespējamo attīstīšanu:

- zālāju biotopu apsaimniekošana, kas ir teritorijas galvenais izveidošanas mērķis un vērtība,
- par ainaviskām vērtībām – niedru pļaušana, krūmu izciršana, lai atsegtu skatu uz ezeru; te jāņem vērā, ja šo pasākumu uzsāk, tad tas ir jāveic regulāri,
- tūrisma infrastruktūra,
- DL robežu precizēšana,
- Par Silzemnieku polderi – vērtējums ir lasāms plāna pašreizējā versijā, ar kuru bija iespējams iepazīties.

L. Enģele rāda kopsavilkumu par Eiropas Savienības (ES) nozīmes biotopu platībām liegumā, kur ir iekļauti ekspertu 2024. gada apsekojumu rezultāti un jau zināmā informācija. Tā piemēram, saldūdeņu biotopa 3150 Eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju platībā ir iekļautas gan eksperta minēto vecupju platības, gan ezera līcīši, kas jau nokartēti projekta “Dabas skaitīšana” ietvaros. Tāpat eksperti nemainīja biotopa 3260 Upju straujtecēs un dabiski upju posmi poligonus, par ko saņemti dati no projekta “Dabas skaitīšana”. Visi DL konstatētie ES biotopu veidi, izņemot 9160 Ozolu meži, ir minēti likumā “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” kā DL “Burtnieku ezera pļavas” mērķa biotopi. Pašlaik trūkst informācijas par vienu zālāju biotopu, kas minēts DL izveidošanas mērķos: 6430 Eitrofas augsto lakstaugu audzes, informācija par šo biotopu jāprecizē ekspertam.

ES nozīmes zālāju biotops 6450 Palieņu zālāji ir nokartēti 138 ha, apsaimniekoti tiek tikai 32 ha, kas ir ļoti liels izaicinājums un jādoma vai ir iespēja šīs pļavas atjaunot. Būtu žēl, ja plāna sniegtās zālāju apsaimniekošanas rekomendācijas netiktu īstenotas.

L. Enģele informē par DL mērķa sugas ķikuta stāvokli. Attiecībā uz ķikutu būtu nepieciešams pasākums ķikuta rieta atjaunošanai, jo pēc eksperta vērtējuma ķikuta dzīvotne pašlaik ir izzudusi/aizaugusi. Niedru līdai stāvoklis novērtēts kā labs, bet par zivju ērgli un pūci, kas arī ir DL mērķa sugas, informācija vēl jāprecizē.

Kartē par zālāju biotopiem un LAD atbalstam pieteiktajiem laukiem var redzēt, ka apmēram 30% no apsaimniekotajiem zālājiem ir pie Ēķinupes, bet pie Briedes upes zālāji vispār netiek apsaimniekoti.

Kartē redzams, ka DL Z daļā pie Sedas upes eksperts zālājus nav atzinis par ES nozīmes biotopiem, bet ZA daļas centrā ar gaiši zaļo ir atzīmēta t.s. Tēvplaviņa, platība 1.0 ha. Tā ir atjaunota 90to gadu sākuma un visu laiku uzturēta un pašlaik ir izcilā kvalitātē, šeit ir arī laba pieeja ezeram (fotogrāfija ir redzama plāna pašreizējās redakcijas titullapā). Visa pārējā šī DL daļa neatbilst ES nozīmes zālāja statusam un būtu vajadzīgi lieli ieguldījumi zālāju atjaunošanai un tālākai uzturēšanai. Ja atjaunotu zālājus, tad tālākai veiksmīgai zālāja apsaimniekošanai – uzturēšanai būtu vajadzīgs ganāmpulks, laikā kad pļavas neapplūst.

DL daļā no sūkņu stacijas līdz pludmalei būtu grūti atjaunot zālājus, jo izrakti kanāli (iespējams, dambi veidojot) un šaurajā joslā starp dambi un kanāliem krūmi cirsti, vairāk domājot par ezera krasta ainavas saglabāšanu.

Teritorijas daļa no skatu torņa uz D ir saglabājusies, kā slapja palieņu pļava, bet vajadzētu vēl pārdomāt ar hidrologiem un zālāju ekspertu, kādas būtu labākās apsaimniekošanas iespējas.

A krastā var redzēt, ka kā palieņu zālāju biotopi ir nokartēti tikai atsevišķās platībās, bet tās uz atbalsta maksājumiem nav pieteiktas.

L. Enģele jautājumā par ainavas uzturēšanu informē, ka pašvaldība iedeva informāciju par iepriekš veiktiem pasākumiem – krūmu ciršanu un niedru pļaušanu. Kartē redzams, ka pretim polderim un Burtnieku galā 2018., 2022. gadā veikta krūmu ciršana. Arī DA plānā ieteicams šeit paredzēt ainavas uzturēšanai krūmu ciršanu, kā arī pie Burtnieku un Silzemnieku pludmalēm būtu racionāli ierobežot niedru izplatību. Ņemot vērā, ka Burtnieka ezers ir liels, uz ezera fona niedru platība nav liela un niedres pļaujot un izvācot, tā ir vairāk ciņa ar sekām attiecībā uz eutrofikāciju. Iespējams, niedru pļaušana ir jāparedz vēl kādā vietā, kur tam ir pamatojums no rekreācijas, ainavas vai dabas vērtību aspekta.

Informējot par tūrisma infrastruktūru, L. Eņģele norāda, ka Burtnieku ciems, kempings “Ezerpriedes” un Silzemnieku pludmale ir vietas, kur būtu galvenokārt jāattīsta tūrisma infrastruktūra un tās, attiecīgi labiekārtojot, nodrošinātu galveno tūrisma piedāvājumu.

Mazāki tūrisma pieturas punkti varētu būt Silzemnieku skatu tornis, Burtnieku baznīcas teritorija, Vecie kapi, pieeja ezeram pie Mielām – kanāla vieta, kur ir DL pārrāvums. Tur ir gan pašvaldības, gan privātais īpašums, ir puslīdz labs piebraucamais ceļš. Varbūt šeit var domāt par infrastruktūras attīstīšanu papildus pieejai ezeram.

Pie baznīcas ir VARAM piederošā zemes vienība, kur ir meteoroloģiskā stacija, varētu veidot pieeju pie ezera, krastā ir lapenīte, kuru varētu atjaunot un pārvērt skatu uz ezeru. Tas būtu vērtīgi arī no tā aspekta, ka baznīcai vasarā ir pasākumi.

Par vietu pie Silzemnieku skatu torņa ir jārūnā ar ZMNĪ un pašvaldību, vai torņa tuvumā potenciāli varētu veidot pieeju ezeram. Tur ir sūkņu stacijas izvadkanāls un poldera sūkņu stacijas infrastruktūra. Iespējams, tur var atrast vietu arī tūrismam.

Posmā no Vecajiem kapiem līdz Burtniekiem ezera krasts ir aizaudzis un tur grūti atrast vietu takai.

Iepriekšējā sanāksmē ar pašvaldību jau tika minēta iespējamā taka no Vecajiem kapiem līdz baznīcai. Tālāk no baznīcas ir ceļš gan ejams, gan braucams līdz Dūres muizai, garām kempingam “Ezerpriedes” un pa poldera dambi līdz Silzemnieku pludmalei. Iepriekšējā sanāksmē mums ieteica plānot arī taku no baznīcas gar krastu līdz kempingam “Ezerpriedes”. To var atstāt kā nākotnes variantu, jo no sākuma nepieciešama vienošanās ar zemes īpašniekiem un jāprecizē takas vieta un labiekārtojums. Kā labāk veidot taku – vai pa stāvkrasta kranti vai pa leju? Eksperti ir konstatējuši dažus avoksnājus un tad jādoma kā veidot laipas, jāņem vērā, ka notiek arī applūšana. Taka šķērsotu Dūres upīti un ieietu kempinga “Ezerpriedes” teritorijā.

No Silzemnieku pludmales pa veco ceļu līdz Sedas vecupei ir jauks ceļš pa palienes malu/meža malu. No dabas vērtību viedokļa pret taku iebildumu nav, bet jāaskaidro ar īpašnieku, jo ja tur būs taka, tad apmeklētāji gribēs pieiet pie ezera pāri pļaviņai. Ja izveido atpūtas vietu, tad jāparedz attiecīga infrastruktūra. Tālāk taka kļūst grūti izejama, bet var iziet līdz Sedai un var paredzēt tiltiņu pāri Sedai uz laivu bāzi.

Ja te paredz atjaunot pļavas, tad tehnikai vajag ceļu un tas var pārveidot jauko taku. Tēvpļaviņa tiek kopta ar traktoru un tas ceļu nav bojājis.

I. Svilāne precizē, ka tuvu šai takai, ārpus DL ir jūras ērgļa ligzda. L. Eņģele atbild, ka tiks jautāts putnu ekspertam par iespējamo traucējumu jūras ērglim.

L. Eņģele rāda vietas, kur būtu vajadzīgi robežas precizējumi: tā ir vieta starp kapiem un mācītājmuižu, kur ES nozīmes meža biotops 9180* Nogāžu un gravu meži ir uz stāvkrasta un ir ārpus DL, un otra vieta ir ekspertu ieteikums iekļaut DL ES nozīmes meža biotopus pie ZA robežas.

I. Svilāne vēlas redzēt atzinumu un tad var spriest par robežu izmaiņām. Robežām vajadzētu būt arī dabā atpazīstamām.

L. Eņģele informē par iespējamo DL paplašinājuma teritoriju, Silzemnieku poldera daļas izvērtējumu un izcilo mājīgās knīdijas atradni apsekotajā poldera daļā.

E. Zvejniece iesaka mājīgās knīdijas atradnes norādīt arī kā poligону, ietverot arī teritorijas, kuras var būt piemērotas sugai, bet nav fiksēti atsevišķi sugu punkti.

L. Zvirbule iesaka, ka atzinumā būtu skaidri jānorāda tās teritorijas, kuras ir vērts apsaimniekot.

L. Eņģele saka, ka Silzemnieku poldera pļavas vajadzētu apsaimniekot kā līdz šim – neuzart un apsaimniekot kā zālāju. Silzemnieku polderī LAD datos ir iezīmēta arī ķikuta dzīvotne, bet ārpus izvērtējamās teritorijas. Poldera izvērtējamās teritorijas D daļa LAD datos jau parādās kā putnu BVZ.

V. Seilis atzīmē, ka iepriekšējā plānā Otars Opermanis ļoti cītīgi meklēja ķikuta dzīvotnes un dati jājaudā A. Somam DAP Salacgrīvas birojā.

Par aizaugušajām pļavām – bērzu mežiem DL R daļā aiz Briedes L. Eņģele atsaucas uz putnu eksperta komentāru, tur ir tik ļoti viss aizaudzis, ka pļavu atjaunošanu nevajadzētu uzsākt. Ir jāsagaida Līgas Strazdiņas un Uvja Suško gala atzinumi, kā viņi tur vērtēs mežus.

L. Eņģele aicina sanāksmes dalībniekus izteikt viedokli.

M. Kļaviņš ierosina padomāt par lieguma robežu grozīšanu, izslēdzot no lieguma Burtnieku pludmalei piegulošo daļu līdz Zirgu kanālam, jo tas mazinātu birokrātisko slogu niedru pļaušanas u.c. saskaņošanā un infrastruktūras koncentrēšana mazināti slodzi uz pārējo teritoriju.

V. Seilis jautā, vai DA plānā var aprakstīt arī darbības, kas nav DL?

L. Eņģele atbild, ka var aprakstīt arī pasākumus blakus DL, un tieši labi, ja infrastruktūra tiek attīstīta ārpus DL.

Diskusija par iespējamo pieeju ezeram pie Mielām: ezers tur ļoti sekls, nav piemērots iebraukšanai ezerā, pie krasta nokartēts ES prioritārās nozīmes meža biotops 9080* Staignāju meži, pļaviņā pie ceļa varētu ierīkot atpūtas vietu.

V. Seilis ierosina šo vietu norādīt DA plānā kā pieeju ezeram.

M. Kļaviņš ierosina ieplānot atpūtas kuģīšu un laivu piestātņi (kanāls vai pontonu laipa) zem Burtnieku baznīcas, lai veicinātu sakrālo tūrisma reģionā. Baznīcas draudze atbalstītu šādu iespēju. Tas dotu iespēju ezera tūristiem izstaigāt gan baznīcas, gan Seno kapu teritoriju.

M. Kļaviņš iesaka apmežojumu no kapiem līdz baznīcai paretināt, lai atsegtos skats uz ezeru. L. Eņģele atbild, ka par skatu atsegšanu ir domāts, jāsagaida mežu eksperta atzinums, lai precizētu, kur nogāžu meža biotops un kur var cirst.

M. Kļaviņš ierosina plānā paredzēt Silzemnieku pludmales attīstību, kas varētu būt reģionā lielākā saldūdens pludmale, jo dabiski smilšaina (skat. attēlus pielikumā). Šo teritoriju līdz sūkņu stacijai varētu izslēgt no lieguma, kas mazinātu birokrātisko slogu ierīkošanai un uzturēšanai.

V. Seilis uzsver, ka plānā nepieciešams iekļaut detalizētu aprakstu par pludmales infrastruktūru, jo tur ir liela tūristu plūsma.

L. Eņģele saka, ka par Silzemnieku pludmales attīstību tika domāts arī iepriekšējā DA plāna izstrādes laikā un ezera piekraste no Silzemnieku pludmales līdz sūkņu stacijai ir iekļauta dabas parka zonā.

E. Boikova saka, ka Valmieras novada pašvaldība ir orientēta uz spēcīgu tūrisma attīstību nākotnē.

E. Zvejniece norāda, ka izslēgšana no lieguma ir jāpamato, un ja kaut kur samazina lieguma teritoriju, tad jādomā par kompensējošo platību, līdzīgi ka Lielupes palienes pļavās.

M. Kļaviņš norāda, ka sūkņu stacijas darbība neietekmē ezera līmeni, attiecīgi jāprecizē DA plāna teksts.

Diskusija par pļavām Silzemnieku polderī, kuras apsaimnieko K. Višņevskis, norādot, ka pļaušanas izdevumi ir lielāki kā ieguldījumi, jo zāle ir reta. Viņš atzīme, ka knīdijas ir savairojušās daudz, jo tās pļavas daļu pļauj vēlu, kad zāle jau pāraugusi un nav vairs vērtības lopbarībai. Tiek minēts, ka blakus par ķirbju audzēšanu subsīdijas ir 800 eu/ha, bet pļaujot knīdiju pļavu viss ir mīnusā. Turklāt pļavas ir ļoti nelīdzenas var pļaut lēnām ar veciem traktoriem.

L. Eņģele skaidro, ka turpmāk šajā pļavā būs pieejams BVZ atbalsta maksājums un jācer, ka nākotnē atbalsta likmes būs lielākas.

M. Kļaviņš norāda, ka plānā ir minēti Adzelviešu senkapi, bet dabā vietā, ko sauc par senkapiem ir tīrums. Jāprecizē, kur īsti atrodas Adzelviešu senkapi.

E. Zvejniece skaidro, ka būs pieejams Kohēzijas fonda finansējums, bet projektā jābūt arī biotopu apsaimniekošanas pasākumiem, jo infrastruktūru vien neatbalstīs. Ja grib pagūt uz Kohēzijas fonda projektu konkursu, tad plānam jābūt gatavam līdz martam.

V. Seilis saka, ka īpaši svarīgas ir biotopu kartes un infrastruktūra, tikko tās būs, tad tiks saskaņots ar tūrisma pārvaldi.

Diskusija par tiltu pār Briedi, kas ir svarīgs gan velomaršrutā, gan zālāju apsaimniekošanai aiz Briedes, bet ceļš uz tiltu pašlaik uzarts. Šo problēmu varētu minēt DA plānā.

E. Zvejniece iesaka saskaņot ar ekspertiem apsaimniekošanas un infrastruktūras pasākumus. Visiem ekspertiem ir vispirms jāsaskaņo viedokļi un tad plānu jāvirza uz sabiedrisko apspriešanu, iepriekš saskaņojot ar konsultatīvo grupu.

L. Eņģele saka, ka ekspertu atzinumu galaversijas tiks liktas atsevišķā mapē pie DA plāna materiāliem uz pastāvīgās saites <https://failiem.lv/u/k26dfrrt6n>, lai konsultatīvā grupa var lasīt.

Vienojas par 20. februāri nākošajai konsultatīvās grupas sanāksmei un plānu pa daļām likt uz saites.

Protokolēja pēc audioieraksta Elmīra Boikova



Attēlos Silzemnieku pludmale.



Silzemnieku krasts ap 1970. gadu.



LATVIJAS
UNIVERSITĀTE



Latvijas
vides
aizsardzības
fonds

**Natura 2000 teritorijas dabas lieguma “Burtnieku ezera pļavas”
dabas aizsardzības plāna izstrādes 3. konsultatīvās grupas sanāksmes protokols**

07.03.2025. 14.00-16.20

Valmieras novada pašvaldība, Lāčplēša iela 2

Sēdē piedalījās:

1. E.Boikova, LU
2. L. Eņģele, LU
3. V. Seilis, Valmieras novada pašvaldība
4. E. Zvejniece, DAP
5. E.Ozola, Valmieras novada pašvaldība
6. A. Trifane, Valmieras novada pašvaldība
7. P. Rava, Valmieras novada pašvaldība
8. T. Treimanis, Valmieras novada paašvaldība
9. V. Katkovskis, LVM
10. L.Zvirbule, Valmieras novada pašvaldība
11. M. Zālamane, Valmieras novada pašvaldība
12. M.Kļaviņš, Valsts vides dienests

Lelde Eņģele diskusijai piedāvā:

1. Burtnieku centra publiskās zonas apsaimniekošana un attīstīšana



Burtnieka tūrisma infrastruktūras attīstības centrs, kas funkcionāli saistīts ar Ezera ielu, Burtnieku muižas kompleksu, parku, Vīsraga taku. Šajā teritorijā ir potenciāla ezera osta.

Teritorija atrodas valsts nozīmes kultūras pieminekļa Nr.6891 Burtnieku muižas apbūve aizsargjoslā.

Iesaka uzlabot pievadceļu pie Zirgu kanāla, paša kanāla tīrīšanu veikt ārpus zivju nārsta laika, nepieciešams plānā aprakstīt Zirgu kanāla uzlabojumu un arī paredzēt paša kanāla uzlabošanu. Iespējams no centra līdz Zirgu kanālam izveidot pastaigu taku ar pieeju ezeram.

Kartē pašvaldības piedāvāto attīstības zonu labāk iezīmēt kā taisnstūri.

Nokartēto palieņu zālāju iznīcināt nevar, bet var iekļaut dabas parka zonā ar iespēju nākotnē paplašināt infrastruktūru.

Jautājums – vai plānā nevajadzētu konkretizēt un arī nosaukt par “Burtnieku akmens laikmeta centru”? L.Eņģele apstiprina, ka pasākumu aprakstā būs atsauce uz investīciju pasākumu nosaukumiem, uzsverot, ka šajā teritorijā ir ievērojamas kultūras bagātības.

Nav arī pretrunas par ūdens augu pļaušanu, varbūt var vēl paplašināt pļaušanas zonu.

Evija Zvejniece norāda, ka jāņem vērā M.Kalniņa atzinums par centra kanālu, visi pieejamie dokumenti, ne tikai ekspertu atzinumi, vienojas, ka vēl par zāles apaugumu starp kanāliem jāprecizē ar DA plāna ekspertiem Dāvi Ozoliņu un Uvi Suško un pļaušanas zona jāieezīmē atsevišķi.

Par ezera ostu - pašvaldības speciālisti izsaka vēlmi paredzēt dabas plānā arī centra kanālam pa labi pieguļošo kanālu sakārtošanu ar piekļuvi ezeram, laivu piestātnei, bet vairāk tomēr rekreācijai. Daļa šīs teritorijas pieder pašvaldībai, daļa – Agronomu biedrībai. Ja vēl ir kādas vēlmes pašvaldībai, tad vajag iesūtīt un tad var ielikt plānā.

Attiecībā uz krasta stiprināšanu ar laukakmeņiem - tā ir ārpus lieguma teritorijas.

2. Silzemnieku pludmales apsaimniekošana.



L.Engēle skaidro, ka arī šajā kartē ar zilo līniju ir iekļauta teritorija, kuru pašvaldība vēlētos aktīvāk apsaimniekot, labiekārtot pludmali un veikt ūdens augu pļaušanu. Te jautājums, vai tās darbības, kas tika paredzētas pēc jau saņemtajiem tehniskajiem noteikumiem ir īstenotas. Ir svarīgi noskaidrot nākotnes pludmales darbu apjomu un zālāja nākotni - vai tie jākompensē citā vietā un šeit ir plaša pludmales zona.

V. Katkovskis jautā par kanālu jeb meliorācijas grāvi, kas patreiz ir aizaudzis un piesērē ar smiltīm no ezera vēja rezultātā.

L. Enģele atbild, ka grāvja tīrīšana ir paredzēta saskaņā ar M.Kalniņa atzinumu un tehniskajiem noteikumiem.

Kopumā pašvaldības speciālisti izsaka domu, ka šī teritorija būtu paredzēta kā klusā atpūtas zona bez laivu ielaišanas.

Valērijs Seilis iesaka iezīmēto teritoriju nedaudz paplašināt un nolemj vēlreiz šo teritoriju precizēt, pirms plāna iesniegšanas.

Evija Zvejniece saka, ka DAP speciālists arī brauks pārbaudīt, kā tas viss izskatīsies dabā tapēc robežām, kas saistītas ar izmaiņām, jābūt precīzām.

3. Kempinga Ezerpriedes apsaimniekošana



L. Eņģele aicina pārrunāt sekojošus apsaimniekošanas jautājumus:

- 1) Kanālu un Aunupītes iztekas uzturēšana
- 2) ūdensaugu pļaušana un pludmales uzturēšana
- 3) piegulošo zālāju uzturēšana
- 4) krūmu izciršana un zālāja uzturēšana, apauguma noņemšana, atpūtas zonas labiekārtošana,
- 5) kempinga apbūves attīstīšana ārpus lieguma

Tā ir plaša teritorija, kur daļa ir ļoti aizaugusi un applūstoša bet daļa – sausāka un tur var paredzēt kādu infrastruktūru.

Evija Zvejniece taujā, vai aizaugušās platības ir nesen radušās vai senāk?

L. Eņģele saka, ka iepriekšējā DA plānā arī te norādītas aizaugušās teritorijas, jautājums par 90-iem vai senākiem gadiem.

Šeit ir nokartēts zālāju biotops, kurš patreiz netiek apsaimniekots, bet būtu nākotnē jāuztur.

4. Piekļuves vietu ezeram uzturēšana un labiekārtošana

1) Pie Mielām

Plānā ir skaidri nepieciešams norādīt vai ir pieļaujama pieeja ezeram un kāda tipa laipas (laipa, pontoni, pāļi laipas izbūvei, utt.), te izceļas diskusija.

Evija Zvejniece norāda, ka bez ekspertu atzinumiem konkrēti par katru vietu nevar spriest.

Valērijs Seilis aicina plānā ierakstīt par piekļuvi konkrētai vietai vairākas iespājas, lai nākotnē tas neradītu liekus sarežģījumus piekļuves izveidei.

Lelde Eņģele skaidro, ka piekļuves vietas ir domātas kājāmgājējiem, bet ja nepieciešams, tad jānorāda, kuri ir piebraucamie ceļi transportam.

Runājot par Mielām patreiz īpaša interese nav, bet spēkā esošajā teritorijas plānojumā (līdz 2024.g.) gan pašvaldības gan privātā zeme tur iezīmēta kā rekreācijas teritorija. No dabas viedokļa nebūtu iebildumi vietas attīstīšanai, jo ir kanāls un piebraucamais ceļš. Jau informatīvajā sanāksmē cilvēki interesējās vai paredzēta kanāla tīrīšana, tātad no dabas vērtību viedokļa šo kanālu varētu attīrīt, izbūvēt, uzturēt.

2) Pie Dambjiem:

Te ietek Dambjupīte, esoša infrastruktūra nav.

L. Eņģele iesaka šeit publisku pieeju ezeram neplānot, bet atstāt iespēju veidot pieeju individuāli, ja zemes īpašnieki vēlas.

3) Pie vecajiem kapiem:

L. Eņģele min, ka par šo vietu jau iepriekš ir bijusi neliela diskusija. Kanāls (privātajā zemē), garam iet taka – piekļuve ezeram (laipa) būtu vēlama, var ierīkot baznīcas zemē gar kanāla malu.

Līga Zvribule norāda, ka šajā vietā ir aktīvi krasta erozijas procesi un otras kāpnes nebūtu vēlamas.

4) Pie baznīcas:

Pie bijušā hidroloģisko novērojumu posteņa ir saglabājies piebraucamais ceļš. Šo vietu varētu potenciāli izveidot kā kugīša piestātni, bet tad līdz tai ir jāierīko laipa. paredzēt ierīkot arī taku. Te cilvēki izkāptu un dotos apskatīt baznīcu.

Toms Treimanis saka, ka takas ir dažādas un jāpielāgo dažādām situācijām: ir ļoti slapjas takas, ir sausākas, kas iet pa kranti, bet visur vajadzētu būt iespējai pavērties uz ezeru.

Lineārās takas nevienmēr ir tās labākās, ir jauki, ja maršrutu var mainīt uz vienu otru pusi un kā piemēru norāda takas pie baznīcas. Var veidot taku ekstremālāku gar pašu ezeru un vecāki tūristi pa kranti. Pie avoksnāja jāveido laipu pāreja un trepes. Toms Treimanis iesaka rūpīgi sakopt ezera krastu pret lapeni, to atjaunojot un nodrošinot atvērtu skatu uz ezeru.

5) Viesu māja - Pīlādžu dārzs

Lelde Eņģele šo vietu raksturo pie ezera kā labi sakoptu, izplauts zālājs līdz ezeram ar atklātu skatu.

6) Pieeja pie ezera pie Silzemnieku skatu torņa

Sūkņu stacijas teritorijā, ja ir kāda interese par infrastruktūras attīstību, jāsaskaņo ar Zemkopības ministriju, vai visas būves izmantotas poldera apkalpošanai. Ja nē, tad pastāv iespēja izmantot tūrismam.

Diskusija par laipas izveidi šajā vietā līdz ezeram. Pašvaldības speciālisti to noraida, sakot, ka līdz pludmalei ir pavisam tuvu un šī vieta ir ļoti slapja visu gadu. Norāda, ka šī pārmitrā vieta kalpo kā buferis, kur akumulējas no poldera ienestās barības vielas.

Tālākā diskusijā Valērijs Seilis, Toms Treimanis un kolēģi iesaka ezera piekrastes ūdeņos izveidot navigācijas zīmes, kas biezas miglas gadījumā makšķerniekiem un tūristiem ļauj orientēties uz ezera krasta līniju (vismaz centra kanāla rajonā).

5. Automašīnu stāvlaukumu uzturēšana/labiekārtošana/ierīkošana

Burtniekos ir neliela stāvvietā pie parka un pie centrālā kanāla.

Valērijs Seilis iesaka ierīkot stāvlaukumu ārpus lieguma teritorijas, kas palīdz labāk apsaimniekot lieguma teritoriju. Te var būt iespējams valsts atbalsts, kā piemēru minot autostāvvietu pie, piemēram, bērnu dārza teritorijas. Tūrists tur atstāj auto un dodas uz liegumu.

Ja nākotnē attīstīs vietu pie Mielām, tad tur potenciāli var paredzēt vietu autotransporta novietošanai, bet patreiz neizcēl.

6. Taku uzturēšana, labiekārtošana, ierīkošana

Valērijs Seilis iesaka no Vīsrags skatu torņa veidot taku līdz ezeram, vieta tiks precizēta.

Lelde Eņģele atzīmē, ka pēc vasaras hidroloģiskā režīma šeit nav ļoti pārmitra vieta.

Jautājums par ekstremālās «slapjās takas» maršrutu – tā iezīmēšana vēl jāpārdomā.

Valērijs Seilis iesaka akcentēt arī taku no baznīcas līdz Dūres muižai un tālāk līdz Ezerpriedēm. Ja veido taku gar ezeru vairāk, tā skar vairākus īpašniekus un takai būs jāmeklē līdzfinansējums un tas nav tuvākās nākotnes plāns.

Taka no Silzemnieku pludmales gar bijušo ezera krastu uz Sedas vecupi, bet konkrēts novietojums un labiekārtojums jāprecizē pirms ierīkošanas un jāņem vērā apsaimniekošanas iespējas (izvest atkritumus, utt.). Tuvumā ir arī ērgļu ligzda.

Ja paredz zālāju atjaunošanu LVM zemē pie Sedas, tad liels izaicinājums ir piekļuve. Privāto zālāju (Tēvpļaviņu) pļauj ar traktoru un to esošais ceļš ir izturējies.

7. Skatu torņi

Lelde Enģele jautā vai pie esošiem diviem skatu torņiem būtu paredzams vēl kāds papildus lieguma teritorijā, jo individuālos noteikumos ir paredzēts vēl viens tornis pie Silzemnieku poldera.

Vienojas, ka plānā paredz, ka torņu būvēšana nav aizliegta, bet nenorādīt konkrētas vietas.

Paredzēt esošiem torņiem ierīkot apmeklētāju automātisku uzskaiti.

8. Maršruti

L. Enģele min velomaršruta “Apkārt Burtņiekam” posmu, kur svarīgs Briedes tilts un piekļuve tam. Posms Burtņieki – Silzemnieku pludmale ar apskates objektiem ir ērts velobraucējiem (velosipēdus var atvest ar auto līdz Burtņieku vai Silzemnieku stāvlaukumiem), izmantojams arī kājāmgājējiem un autobraucējiem.

T. Treimanis ierosina minēt arī velomaršrutu Nr. 17, kas ved gar liegumu.

9. Zonējums

Lelde Enģele par zonējumu:

- 1) Burtņiekos no Centra kanāla līdz Zirgu kanālam varētu būt dabas parka zona.
- 2) Burtņiekos ir divi privātie zemesgabali pie ceļa uz Vīsrāga skatu torni, spēkā esošajā teritorijas plānojumā tie ir savrupmāju apbūves un rekreācijas zonā un arī varētu būt dabas parka zona.
- 3) pie Ezerpriedēm kempinga teritorija un privātie zemesgabali paliek dabas parka zonā, bet uz ziemeļiem slapjo plāvu tomēr varētu iekļaut lieguma zonā, jo tā nav piemērota rekreācijas attīstībai, var veidot “slapjo taku”.
- 4) Silzemnieku pludmalē līdz sūkņu stacijai var palikt esošā dabas parka zona.
- 5) Izvērtētajā Silzemnieku poldera teritorijā dabas vērtības rāda, ka plānā būs ieteikums, ka šī teritorija būtu iekļaujama lieguma teritorijā. Pašas pļavas ir ES nozīmes biotops un dzīvotne griezēm un knīdijām kā dabas lieguma zona. Jautājums par teritoriju starp esošo liegumu un potenciālo lieguma teritoriju – dambi ar ceļu un par zemes vienību ar sūkņu staciju un kanālu – neiekļaut tos vispār vai veidot kā neitrālo zonu. Vienojas, ka šīs zemes vienības neieteiks iekļaut dabas liegumā.

L. Enģele skaidro, ka nav pašmērķis Silzemnieku poldera daļu iekļaut liegumā, bet jāpanāk, lai pļavas arī turpmāk tiktu apsaimniekotas un saglabātas kā zālāji. Ilggadīgo zālāju saglabāšana ir arī Eiropas lauksaimniecības politikas mērķis un Eiropas Komisija seko, vai Latvija to ievēro.

Valērijs Seilis atzīmē, ka Silzemnieku pļavu iekļaušana nebija pašvaldības uzstādījums un par to pirmo reizi uzzināja informatīvajā sanāsmē un jau tad bija ļoti plaša diskusija par to. Tāpēc ir lūgums, kad būs plāna sabiedriskā apspriešana DAP pārstāvjiem dot skaidrojumu par šo jautājumu, īpaši ņemot vērā tuvojošās pašvaldību vēlēšanas.

Evija Zvejniece skaidro, ka ja zālājus uzar, tad zemnieki paši sev var izdarīt «lāča pakalpojumu», jo zālāju platības nedrīkst samazināties un uzartās var nākties atjaunot.

L. Enģele iesaka, ka varbūt nākotnē, turpinot izpēti un sadarbojoties poldera zemes īpašniekiem ar hidrologu, varētu modelēt mitruma stāvokli pļavās, lai izdevīgi gan dabas vērtībām, gan lauksaimniekiem palielinātos zāles raža.

10. Zālāju apsaimniekošana

Par zālāju apsaimniekošanu pie Briedes tilta – tie ir diezgan aizauguši – derētu atdzīvināt, lai gan pamazām aizaugošs. Te arī atzimēta ķikuta bijusī rieta vieta, bet ja pļauj, ķikuta dēļ zāle ir jānovāc, šeit pēc hidrologu datiem nav ļoti mitras teritorijas.

Par zālājiem pie Ēķinupes, tie ir vieni no sausākiem, tur vairāk vai mazāk apsaimniekošana notiek.

L. Enģele atzīmē, ka Sedas gals, kas ir LVM zemes, arī ir ļoti aizaudzis. Nelielā privātā platība, ko apsaimnieko, ir ideālais zālājs un teorētiski tas pats varētu būt arī blakus, ja apsaimniekotu.

V. Katkovskis šaubās par zālāju atjaunošanu pie Sedas, jo izskatās vairāk pēc purva.

L. Enģele informē par nokartētajiem aizsargājamajiem biotopiem pie lieguma robežas un priekšlikumu tos iekļaut liegumā. Taču jau iepriekšējā sanāksmē tika runāts, ka vispirms ir jāsaņem U. Suško atziņums un lieguma robežai jābūt dabā atpazīstamai.

V. Katkovskis iebilst par biotopu pievienošanu liegumam, jo LVM politika jau paredz saglabāt aizsargājamus biotopus.

L. Enģele min, ka plānā varētu rakstīt ieteikumu šos biotopus ar dižpriedi un ozoliem saglabāt kā liegumam piegulošu bioloģiski un ainaviski vērtīgu teritoriju.

V. Katkovskis informē, ka M. Kalniņš uzskata, ka kukaiņu aizsardzībai vēlā pļaušana nav aktuāla, jautājums par iepriekšējā plāna apsaimniekošanas pasākumu izvērtējumu. Piemēram, nav zināms, kad tika ierīkoti ganību aploki, tam jābūt izvērtētam. Atsūtīs M. Kalniņa komentārus.

Valērijs Seilis jautā par turpmāko plāna izstrādes gaitu.

Elmīra Boikova saka, ka gaida U. Suško atzinumu, kas neļauj pabeigt lieguma izvērtējumu.

Lelde Enģele apsola šodien pārrunāto apkopot un atsūtīt konsultatīvajai grupai, jo top kohēzijas projekts un tur svarīgi iekļaut plānotos infrastruktūras pasākumus.

Valērijs Seilis norāda, ka šodien vajadzēja būt plānam gatavībā virzīt uz sabiedrisko apspriešanu, kas atbilst iepirkuma līguma otra posma noslēgumam. Tagad ir kavēšanās un attiecīgi iestājas soda maksājumi. Viņš norāda, ka pēc precīzi četriem mēnešiem visam jābūt kā nodevumam gatavam, uzsverot, ka infrastruktūras daļa ir pirmais, kas jāiesniedz, tad apsaimniekošana, negaidot visas plāna sadaļas.

Sapulce tiek slēgta plkst. 16.17

Protokolēja pēc audioieraksta Elmīra Boikova



LATVIJAS
UNIVERSITĀTE



Natura 2000 teritorijas dabas lieguma „Burtnieka ezera pļavas”

Dabas aizsardzības plāna izstrādes 4. konsultatīvās grupas sanāksmes protokols

Valmiera, 18.06.2025. 13:00-15:00

Sēdē piedalījās:

1. Valērijs Seilis (Valmieras novada pašvaldība)
2. Elmīra Boikova (LU)
3. Evija Zvejniece, (DAP), attālināti
4. Lelde Eņģele (LU)
5. Līga Zvirbule (valmieras novada pašvaldība)
6. Elizabete Brūvere (Valmieras novada pašvaldība)
7. Evija Ozola (Valmieras novada pašvaldība)
8. Marika Pitura (Valmieras novada pašvaldība)
9. Maija Zālamane (Valmieras novada pašvaldība)
10. Līga Jankevica (LU), attālināti
11. Toms Treimanis (Valmieras novada pašvaldība), attālināti

Lelde Eņģele sniedz ziņojumu par Burtnieka ezera pļavu biotopu platību izvērtējumu Dabas aizsardzības plāna (DA) izstrādei un plāna gaitā aktualizēto platību un to aizsardzības mērķus. Viņa uzsver, ka daļa nokartēto biotopu atrodas ārpus lieguma teritorijas, tie ir smilšakmens atsegumi, staignāju mežs, ozolu meži, nogāžu/gravu meži. Lai gan dažas zālāju platības ir stipri aizaugušas, bet tomēr tās vēl atbilst ES zālāju kritērijiem, tāpat vēl jāprecizē ar Uvi Suško eitrofo lakstaugu audzes un to platības. Visproblēmātiskākie zālāji atrodas gar Briedes upi, kur apgrūtināta apsaimniekošana. Eksperts mēreni mitras pļavas kā mērķa biotopu ir nokartējis 3 ha platībā. Pie Silzemnieku pludmales arī konstatēts šis biotops.

Valērijs Seilis skaidro, ka ar īpašuma speciālistiem bijuši potenciālā pludmales teritorijā un rūpīgi iezīmējuši teritoriju 10m x 70 m, lai nenotiktu iebraukšana pļavā, kur ir biotops.

Lelde atzīst, ka avoksnāji nav izcili, bet atbilst teritorijas mērķiem, līdzīgi ar atsegumiem, daļa iziet ārpus lieguma teritorijas. Vēsturiskā platība ir uz robežas, bet nedaudz iziet ārā no platības, to saskaņos ar īpašniekiem. Stagnāju meži ir privātie īpašumi, kas stiepjas līdz Ezerpriedēm. Plāna tekstā platības aprakstītas, līdzīgi ar ozolu mežiem, - 2,5 ha te jārunā ar LVM un robežas novilkšanas veids diskutējams un 1.65 ha ir nogāžu un gravu meži, kas arī nedaudz ārpus lieguma teritorijas.

Ineta Svilāne iebilst, ka paplašinājumu atzīšana prasa rūpīgu/precīzu izvērtējumu, lai to pieņemtu.

Elmīra Boikova iesaka rūpīgi KG locekļiem izvērtēt Leldes sagatavoto biotopu pārskatu, jo tas veido šī plāna pamatu un aicina tūlīt diskutēt. Lelde Enģele demonstrē kartes un izsaka veidu, kā novilkt potenciāli jaunās lieguma teritorijas, iekļaujot nelielos paplašinājumus. Diskusijā piedalās Ineta Svilāne un saka, ka svarīgi novilkt robežas tā, lai tās labi atpazīstamas dabā. Lelde piedāvā arī dabas parka zonas ieviešanu paplašinājumam. Ineta Svilāne vēlas šo jautājumu ar nogabalu robežām pārspriest ar LVM kolēģiem.

Runājot tālāk par tūrisma infrastruktūra Elizabete Brūvere aicina sagaidīt VARAM lēmumu par Burtnieku ezera pareizo nosaukumu „Burtnieks” vai Burtnieka ezers. Kopš 1991.gada iesākts lietots nepareizi.

Par teritorijas apsaimniekošanas ilgtermiņa mērķiem Lelde Enģele ziņo, ka tie tiktu nemainīti un taujā Evijai Zvejnieci (DAP) viņas viedokli. Evija Zvejniece skaidro, ka šie ilgtermiņa mērķu uzstādījumi nemainās. Lelde Enģele nosauc šos mērķus:

- Nodrošināt dabas vērtībām atbilstošas aizsardzības prasības
- Saglabāt un apsaimniekot ES nozīmes zālāju biotopus 154,7 ha platībā
- Saglabāt ES nozīmes biotopu 9180 nogāžu un gravu meži 1,6 ha platībā
- Saglabāt ES nozīmes biotopu 8220 smilšakmens atsegumus 187 m² platībā
- Saglabāt ainaviskās vērtības pie Silzemnieku poldera
- Iespējams iekļaut arī dižkokus un to apsaimniekošanas pasākumus
- Tūrisma sadaļa ir apspriesta un pamatā saistīta ar dabas takām
- Monitorings paredz Natura 2000 un ornitofaunas inventarizāciju

Valērijs Seilis pārjautā un vēlas precizēt par atsegumiem un laipas izveidi gar krastu. Lelde iesaka, ka sabiedriskās apspriešanas laikā vēlreiz var atgriezties dabā pie kritiskām vietām. Valērijs Seilis pasaka, ka Mārtiņš Kalniņš (LVM) ir veicis arī apsekojumus infrastruktūras uzlabošanai kohēzijas projektam un šis viedoklis noteikti būtu vērā ņemams.

Lelde aicina pašvaldību rūpīgi vēl komentēt iespējamās precizējumus plāna sadaļā attiecībā uz infrastruktūru. Valērijs Seilis komentē kartes, kas ir pašvaldības iecerēs.

Apauguma noņemšanas kartes vēl jāprecizē, arī stāvlaukuma platība Burtnieku ciematā.

Elmīra Boikova atzīmē, ka tagad paliek svarīgākais – noteikt tālāko darbību plāna izpildei.

Evija Zvejniece norāda, ka par infrastruktūru tiek runāts jau trešo reizi, bet maz par dabas vērtībām, par sugām, īpaši par putniem. Viņa aicina Mārtiņa Kalniņa atzinumu integrēt plānā. Protokolā jāieraksta kurā datumā plānu izsūta Konsultatīvai grupai komentāriem. Ja Evijai izsūta līdz 15.07., tad KG, kura var pieņemt lēmumu virzīt uz sabiedrisko apspriešanu. Evija norāda, ka ir lietas, kas vēl jāprecizē un viņa to komentēs. Patreiz plāns neatbilst tam, lai ziņotu ES, arī tabulas nav sakārtotas. KG var sazināties elektroniski vai īsi tikties attālināti.

Par termiņiem Elmīra Boikova saka, ka te pēdējais vārds ir Leldei kā plāna redaktorei. Valērijs Seilis saka, ka lai nenokavētu VARAM piešķirto pagarinājumu, pašvaldībai plāns jāsaņem septembra pirmā nedēļā, jo komitejas nesanāk katru nedēļu. Sabiedriskā apspriešana ar iedzīvotāju klātbūtni varētu būt 30.08 un plāns jāizsludina uz 15.08.

Elmīra Boikova saka, ka uz 18.06. Uvja Suško gala atzinums vēl nav saņemts. Savukārt Evija Zvejniece atkārtoti uzsver, ka rūpīgi jāpārdomā individuālie noteikumi, to pamatojumi, jo sabiedrība uz izmaiņām jūtīgi reaģē.

Lelde Enģele piekrīt izvirzītiem termiņiem plāna realizācijai, savukārt Elmīra Boikova aicina plānu uzskatīt par prioritāru un citas aktivitātes tam pakārtot.

Valērijs Seilis iesaka rūpīgi izlasīt līguma tekstu saistībā ar nodevumiem.

Microsoft Teams sapulce, klātienē Valmierā: Valērijs Seilis, Lelde Enģele, Elmīra Boikova

Sapulces ID: 353 134 976 069

Ieejas kods: Cu7Cz7Fk

Sēde beidzās 15.00

Protokolēja pēc audio ieraksta Elmīra Boikova



LATVIJAS
UNIVERSITĀTE



Dabas lieguma “Burtnieka ezera pļavas” 5. konsultatīvās grupas sanāksmes protokols par dabas plāna virzīšanu uz sabiedrisko apspriešanu

Valmieras novada pašvaldība, LU Bioloģijas institūts

02.08.2025.

Sēdē piedalījās:

1. Gita Strode, DAP
2. Valērijs Seilis, Valmieras novada pašvaldība
3. Līga Zvirbule, Valmieras novada pašvaldība
4. Lelde Eņģele, LU
5. Inita Svilāne, LVM
6. Mārtiņš Kļaviņš, Valsts vides dienests
7. Kaspars Beriņš, Vidzemes valsts meža dienests,
8. Didzis Punāns, LAD
9. Kārlis Višņevskis, sabiedrības pārstāvis
10. Līga Jankevica, LU Biooģijas institūts
11. Elmīra Boikova, LU Bioloģijas institūts

Sēdes sākumā Elmīra Boikova iepazīstina kātesošos ar DL “Burtnieka ezera pļavas” dabas plāna jaunāko redakciju, norādot, ka plāna teksts ar pielikumiem ir atrodams uz saites:

<https://failiem.lv/u/k26dfrrt6n>

Tā kā VARAM ir Valmieras novada pašvaldībai un mums nācis pretī un devis pagarinājumu plāna iesniegšanai līdz septembra beigām, laika ir ļoti maz, lai veiktu visas procedūras atbilstoši MK noteikumiem. Lūgums dot viedokli par plāna virzīšanu uz sabiedrisko apspriešanu un būsim pateicīgi, ja būs arī konkrēti komentāri ar atsauci uz tekstu (word fails), kas vēl precizējams līdz 8. augustam 2025.g.

No KG grupas locekļiem tika saņemtas sekojošas atbildes:

1. Līga Zvirbule: piekrītu virzīt uz sabiedrisko apspriešanu.

2. Gunta Krastiņa, LVM (I. Svilānes vietā): Rietumvidzemes reģionā esam izskatījuši teritorijas paplašinājuma ierosinājumu.

LVM neiebilst biotopu poligonu pievienošanai teritorijai dabas lieguma zonā. Lūdzam ņemt vērā, ka 6. kvartālā esošā biotopa dabiskā robeža atbilst 27. un 37. nogabala robežām (DDPS "Ozols" un Jūsu sūtītajā kartē šobrīd ir atšķirība), tāpēc iekļaujama ir pilna nogabala robeža.

Pārējos nogabalos atbalstām teritorijas paplašināšanu pa ezera vēsturisko krasta robežu, neiekļaujot tik plašu teritoriju, kā Jūsu piedāvājumā. Pielikumā pievienota karte vizualizācijai robežu paplašināšanai no LVM puses.

3. Gita Strode atbalsta plāna virzīšanu sabiedriskajai apspriešanai, ja plāns līdz tam tiek papildināts:

3.1. DA plānā ir jāparedz pasākumi putnu zālāju atjaunošanai un pie zālāju apsaimniekošanas jāiekļauj nosacījumi, vai un kas vajadzīgs putniem; ja ķikuts kā suga no SDF tiks dzēsts, tad jābūt pamatotam ornitologa viedoklim, bet ja tāda nav – jāparedz atbilstošs apsaimniekošanas pasākums sugas dzīvotnes atjaunošanai. Ja suga ir bijusi viena no ĪADT izveides mērķa sugām un tagad parādās ar sliktu trendu vai pat izzudusi – ir vai nu jābūt skaidrojumam, ka iepriekš tā bija zinātniska kļūda, veidot DL šīs sugas aizsardzībai, vai nu klimatisko un no cilvēka neatkarīgu iemeslu dēļ sugas dzīvotni nevarēja saglabāt, vai jāparedz atbilstošs apsaimniekošanas pasākums. Pagaidām par ķikutu, griezi un bridējputniem šis aspekts apsaimniekošanas pasākumos neparādās.

3.2. Jāuzraksta DA plāna 2.6.nodaļa.

3.3. Pie apsaimniekošanas pasākumiem jānorāda, vai un kādi nosacījumi būtu jāievēro, ja veic kādas valsts nozīmes ūdensnotekas atjaunošanu vai pārbūvi DL vai Silzemnieku polderī, lai jau tagad skaidrs, kādas prasības būs jāievēro.

4. Mārtiņš Kļaviņš: Valsts vides dienesta Vidzemes reģionālā vides pārvalde konceptuāli piekrīt esošajai redakcijai un uzskata, ka tā ir gatava sabiedriskajai apspriešanai.

5. Kaspars Beriņš: plānu esmu izskatījis, komentāru vai iebildumu plāna virzībai uz apspriešanu nav.

6. Didzis Punāns: no Lauku atbalsta dienesta puses nav iebildumu par plāna virzīšanu apspriešanai.

7. Kārlis Višņevskis savu viedokli nesniedza.

Sanāksmi protokolēja

Elmīra Boikova



Natura 2000 teritorijas dabas lieguma „Burtnieka ezera pļavas”

Dabas aizsardzības plāna izstrādes konsultatīvās grupas sanāksmes protokols

03.11.2025. 9.30-10.10, Zoom platforma

Sanāksmē piedalījās:

1. Evija Zvejniece, Dabas aizsardzības pārvalde
2. Inita Svilāne, AS Latvijas valsts meži
3. Līga Zvirbule, Valmieras novada pašvaldība
4. Madara Ribozola, Valmieras novada pašvaldība
5. Kaspars Beriņš, Valsts meža dienests
6. Mārtiņš Kļaviņš, Valsts vides dienests
7. Lelde Eņģele, Latvijas Universitāte
8. Elmīra Boikova, Latvijas Universitāte

Sanāksmi atklāj **Evija Zvejniece** un aicina īsi pastāstīt par paveikto plāna izstrādē un sagatavošanā tā iesniegšanai DAP un VARAM kopš sabiedriskās apspriešanas sanāksmes.

Elmīra Boikova īsi komentē galveno, kas paveikts šajā laika periodā: plānā iestrādāti sabiedriskās apspriešanas laikā saņemtie komentāri un papildinājumi, no kuriem būtiskākie ir Ēķinupes pļavu apsaimniekošanas uzlabojumi, DL robežas precizējumi Burtnieku baznīcas īpašumā, Latvijas Agronomu biedrības atzinuma viedoklis par Silzemnieku polderi.

Lelde Eņģele laika ierobežojuma dēļ pārstāsta sagatavoto prezentāciju par šo laika periodu (skat. prezentāciju pielikumā). Vērš uzmanību, ka DA plānā, tomēr nav iestrādāti konkrēti grāvju un taku parametri, jo pašlaik to ir grūti korekti ieteikt 12 gadu periodam un Burtnieka piekrastē nav arī tik jutīgi biotopi. Nosacījums nebojāt atsegumus un avoksnājus ir iekļauts DA plānā.

Evija Zvejniece skaidro, ka infrastruktūras parametri, tomēr ir būtiski, jo tā ir Natura 2000 teritorija un, ja sākas attīstība, var būt vajadzīgs ietekmes uz vidi novērtējums, jo plānā dotie infrastruktūras apraksti ir parāk vispārīgi, tāpēc šis jautājums jāskatās plašāk.

Lelde Enģele piekrīt DA plānā nedaudz papildināt taku aprakstu.

Elmīra Boikova aicina konsultatīvās grupas locekļus izteikt savu viedokli par dabas plāna iesniegšanu DAP.

Evija Zvejniece kopumā atbalsta plāna iesniegšanu DAP, norādot, ka tuvākās trīs nedēļās tiks pārbaudīta ģeodatatubāze, lai tā sakristu ar DAP OZOLA datubāzi un tad vēl var būt kādi komentāri.

Inita Svilāne akceptē plāna virzīšanu uz iesniegšanu sakot, ka plāna tapšanas laikā ir veikts robežas saskaņojums par DL teritoriju LVM apsaimniekotajā mežā.

Līga Zvirbule atbalsta plāna tālāku virzību.

Mārtiņš Kļaviņš saka, ka Valsts vides dienestam nav nekādu iebildumu pret plāna patreizējo redakciju, saprotot, ka tas ir virzīts uz dabas aizsardzību. No viņa skatījuma būtu gatavs uz lielākiem izaicinājumiem Silzemnieku pludmalē – izveidot lielāku atpūtas vietu/pludmali un paredzēt kompensējošās teritorijas, bet saprot, ka te prioritāte ir dabas aizsardzība.

Kaspars Beriņš izsaka Valsts Meža dienesta viedokli, ka nav komentāru attiecībā uz plāna pēdējo redakciju un novēl veiksmīgi pabeigt plāna iesniegšanu.

Evija Zvejniece jautā, kāpēc nepiedalās konsultatīvās grupas sabiedrības pārstāvis.

Elmīra Boikova skaidro, ka Kārlis Višņevskis pats pieteicās uz konsultatīvo grupu, bet ieradās tikai uz pirmo KG sanākumi un turpmāk nav izdevies ar viņu sazināties.

Lelde Enģele paskaidro, centās sazvanīt Kārli Višņevski, bet uz telefona zvaniem un *whatsapp* ziņu nav atbildējis.

Elmīra Boikova pateicas visiem klātesošiem šajā 6.KG sanāksmē, jo tā bija būtiska, lai virzītu plānu iesniegšanai DAP.

Protokolēja pēc audioieraksta 03.11.2025.

Elmīra Boikova

**DL “Burtnieka ezera pļavas” DA plāna izstrādes
konsultatīvās grupas sanāksme 03.11.2025.**

DA plāna izstrādes pabeigšana pēc sabiedriskās apspriešanas



Sabiedriskās apspriešanas laikā saņemtie iebildumi un priekšlikumi

- sabiedriskās apspriešanas sanāksmes laikā 02.09.2025.
- Latvijas Agronomu biedrība
- M. Grīnbergs, Dz. Grīnberga, J. Grīnbergs
- Dabas aizsardzības pārvalde

M. Vītols sanāksmē 02.09.2025. – nepieciešama Eiķinupes tīrīšana



Ņemts vērā (pasākums B.4.7.):

- nepieciešams izvākt sanesumus, piesērējumu un blīvās ūdensaugu audzes, kas kavē ūdens plūsmu, saglabājot
 - meandrus un upes sīklīkumainību
 - upes gultni, kur ūdens plūsma nav kavēta,
 - krastu (nogāžu) zemsedzi
- veicams augustā - septembrī



Sanāksmē 02.09.2025. – lieguma robeža un meža apsaimniekošana luterāņu baznīcas zemē



Daļēji ņemts vērā:

- DL robeža ieteikta pa stāvkrasta augšējo malu
- nogāžu meža biotopa aprakstā uzskaitīti gadījumi, kad atļauta koku ciršana
- priekšlikumos IAIN grozījumiem netiek ieteikts stingrāks regulējums sanitārajām cirtēm

M. Grīnbergs, Dz. Grīnberga, J. Grīnbergs

- nevēlas, lai pļavai z.v. 96480010024 tiktu uzlikti dabas lieguma ierobežojumi
 - šī zemes vienība jau atrodas dabas lieguma zonā un DA plāns neparedz jaunus ierobežojumus
 - DA plāna laikā konstatētais ES nozīmes zālāju biotops dos iespēju saņemt atbalsta maksājumu
 - DA plānā minētā taka pirms ierīkošanas jāsaskaņo ar zemes īpašniekiem

Latvijas Agronomu biedrība

- Burtnieku ezeram nav konkrēta apsaimniekotāja; plāna ieviešana nebūs sekmīga, ja nebūs skaidrs atbildīgais; lūdz ietvert šo jautājumu plāna rekomendācijās
 - DA plānā nav iekļautas rekomendācijas izmaiņām Burtnieka ezera un pašvaldības īpašumu apsaimniekošanas kārtībā
 - Burtnieka ezera, tā zivsaimniecisko apsaimniekošanu veic Valmieras novada pašvaldības Dabas resursu pārvalde, zivju resursu uzraudzību veic Valmieras novada pašvaldības policija
 - Burtnieka ezera piekrastes (pašvaldības īpašumā un valdījuma esošo) zemju/ īpašumu apsaimniekošanu veic Burtnieku apvienības pārvalde

Latvijas Agronomu biedrība

- jāpārskata un jāsamazina ar Dabas aizsardzības pārvaldi nepieciešamie saskaņojumi
 - nepieciešami tie paši saskaņojumi, kas citās ĪADT;
- nepieciešams papildināt rekomendācijas par patstāvīgu projektu īstenošanu un finansējuma nodrošināšanu
 - minēts apsaimniekošanas pasākumu nodaļā

Latvijas Agronomu biedrība

- nepiekrīt dabas lieguma teritorijas paplašināšanai Silzemnieku polderī un ierosina ierosina uzraudzīt situāciju 5 gadu laikā, un ja samazinās dabas vērtības, tad atgriezties pie lieguma noteikšanas jautājuma
 - viedoklis pievienots dabas aizsardzības plānam
 - izpēti laikā konstatētās vērtības pamato ĪADT veidošanu šajā poldera daļā
 - lēmuma pieņemšana par ĪADT veidošanas virzību DAP un VARAM ziņā
 - ja tiks veidota ĪADT, tas notiks ar atsevišķu procesu, informējot zemes īpašniekus un pašvaldību

Sanāksmē 02.09.2025., DAP – ieteicamais zonējums Silzemnieku polderī



Papildināts:

- dabas lieguma zona – zālājos
- dabas parka zona - mežos
- neitrālā zona - infrastruktūra

Dabas aizsardzības pārvaldes prasības

- biotopu un sugu nodaļas jāpapildina ar stāvokļa, populāciju, sociāli ekonomisko un ietekmju novērtējumu, nepieciešams papildināt apsaimniekošanas pasākumus, pasākumu aprakstus u.c.
 - papildinātas DA plāna 2.1., 2.3.1.-2.3.6., 2.4.1.-2.4.4. apakšnodaļas
 - papildināti apsaimniekošanas pasākumi – A.1.1., A.1.2., B.4.6., B.4.7, D.1.2., D.1.3. u.c.
 - papildināts kopsavilkums
 - pārformulēts ilgtermiņa mērķis: *Dabas liegumā tiek nodrošināta Burtnieka piekrastei raksturīgās ainavas un ES nozīmes biotopu un sugu atradņu saglabāšanās, kā arī dabai draudzīgs tūrisms un atpūta.*
 - papildināts un precizēts Silzemnieku poldera izvērtējums
 - precizēti priekšlikumi grozījumiem IAIN
 - grāvju un taku parametri DA plānā nav norādīti:
 - minēti mērķi un nosacījumi ES nozīmes biotopu saglabāšanai
 - grūti ieteikt konkrētus parametrus; infrastruktūra lielākoties neskar jutīgus biotopus

- Sniegta prezentācija Valmieras novada pašvaldības domes komiteju apvienotajā sēdē 11.09.2025., 16.10.2025.
- Saņemts pozitīvs Valmieras novada pašvaldības domes atzinums 30.09.2025.:
 - nolēmj:
 1. sniegt pozitīvu atzinumu par Latvijas Universitātes izstrādāto dabas lieguma "Burtņieka ezera pļavas" dabas aizsardzības plānu;
 2. atzinumu nosūtīt dabas aizsardzības plāna izstrādātājam – Latvijas Universitātei.
- Pievienoti 3.1.-3.5. pielikumi

Paldies par uzmanību!

Elmīra Boikova, DA plāna administratore
tel. 26186712, elmira.boikova@lu.lv

Leide Enģele, DA plāna redaktore
tel. 26102617 leide.engele@inbox.lv